

Stichting Heifer Nederland

Jaarverslag 2012

1 JULI 2011 - 30 JUNI 2012

HEIFER
DONEER EEN DIER

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Heifer.
Het jaarverslag is als PDF document
beschikbaar op de website www.heifer.nl,
zodat belangstellenden het document altijd
kunnen raadplegen.

Eindredactie

Rian Fokker

Tekstbijdragen en -correcties

Gijs Paaimans, Anne-Marije in 't Veld,
Eva Geensen, Marius van der Veecken,
Rian Fokker

Samenstelling financieel verslag

Marius van der Veecken

Vormgeving

Buro Geus

Druk

Altorffer Drukkerij b.v.

Heifer Nederland

Statutaire naam:

Stichting Heifer Nederland

Opgericht in:

1999

Internationaal netwerk:

Heifer International

Keurmerk: CBF Keur

Bestuursvoorzitter:

Rian Fokker

Voorzitter raad van toezicht:

Joep Houterman

Kade 23, 4703 GA Roosendaal

Telefoon 0165 - 520123

info@heifer.nl | www.heifer.nl

ING Bank nr. 4663

01-07-2004

8079.18.684

Inhoud

Heifer in 't kort	4
Voorwoord	6
Uit het veld	7

1. Heifer programma

1.1 Werkwijze	9
1.2 Internationaal netwerk	10
1.3 Projectmonitoring en evaluatie	11
1.4 Projecten in uitvoering	12
1.4.1 Voedselzekerheid en Armoedebestrijding, Zimbabwe	14
1.4.2 Duurzaam veeteeltproject, Kameroen	18
1.4.3 Educatie en Landbouwproject, Burkina Faso	22

2. Voorlichting en Fondsenwerving

2.1 Voorlichting	32
2.2 Fondsenwerving	32
2.3 Onze communicatie in beeld	34

3. De Heifer organisatie

3.1 Mensen in de Heifer organisatie per 1 juli 2012	37
3.2 Activiteiten van de raad van toezicht in het boekjaar	38
3.3 Personeelsbeleid	38
3.4 Verantwoordingsverklaring	39

4. Doelstelling en strategie

4.1 Statutaire missie	43
4.2 Strategisch plan 2010-2013	43
4.3 Kwaliteit en risicobeheersing	44
4.4 Tussentijdse evaluatie	45
4.5 Vooruitblik naar 2013	45

5. Financieel verslag

Bijlagen

I. Accountantsverklaring	64
II. Overzicht cofinancieringen projecten	66

Heifer in 't kort

Wie is Heifer

Heifer Nederland is een zelfstandige ontwikkelingsorganisatie die met duurzame veehouderijprojecten wil bijdragen aan het verminderen van honger en armoede. Heifer Nederland maakt deel uit van het Heifer International netwerk, dat in 1946 is gestart met het plaatsen van drachtige jonge koeien (heifers) in Spanje na de burgeroorlog, en inmiddels wereldwijd ruim 15 miljoen families heeft gesteund.

Wat doet Heifer

Heifer helpt arme, maar ondernemende boerengezinnen in Afrika met praktische investeringen en vakgerichte kennis. Het initiatief gaat van de mensen zelf uit. Zij ontvangen vee en trainingen als een 'levende lening', die ze aflossen door nakomelingen van hun dieren met de opgedane kennis door te geven aan nieuwe projectdeelnemers.

Met voorlichting aan het Nederlandse publiek wordt de bewustwording bevorderd over de rol van veehouderij en landbouw in armoedebestrijding. Heifer werft fondsen bij het Nederlandse publiek, bedrijven, de overheid en de Europese Unie om haar werk te ondersteunen.

Terugblik over 2011-2012

In de projecten was er veel aandacht voor de voortgang van het Midlands programma in Zimbabwe, dat met steun van de Europese Unie wordt uitgevoerd. Er werden nieuwe projectvoorstellen goedgekeurd van Send a Cow Uganda en Asudec Burkina Faso.

Het internationale Heifer netwerk werkte aan hervormingen om de impact van het Heifer werk verder te verbeteren. Belangrijke onderwerpen hierbij zijn de omvang van de projecten, focus op gebieden en structuur van de organisatie.

In de communicatie werd veel aandacht besteed aan de bouw van de nieuwe website, de ontwikkeling van een social media strategie en het inzetten van onze ambassadeur Anniek Pheifer.

Wat ging minder goed?

Veel gebieden in Afrika werden getroffen door extreme weersomstandigheden als droogte en overstromingen. Gelukkig zijn er in onze projecten geen slachtoffers gevallen. Wel leidde het soms tot uitstel van activiteiten of oogstverlies.

Reorganisaties binnen het Heifer netwerk bemoeilijkten soms de communicatie met partnerorganisaties.

Een belangrijk doel in het boekjaar was het vinden van een nieuwe meerjarige projectsubsidie. Er werden aanvragen ingediend bij de Europese Unie, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Postcodeloterij, geen van allen met succes. De dalende trend van de gemiddelde particuliere gift zette zich voort en het bedrijfsleven doneerde minder dan verwacht.

Wat ging goed?

De conclusies van de tussentijdse evaluatie over het EU programma in Zimbabwe waren zeer positief. Het project sluit goed aan bij de lokale behoeften, de uitvoering ligt op schema en de resultaten zijn goed. Ook de eindevaluatie van het project in Noord Kameroen was overwegend positief. Het veldbezoek aan Burkina Faso in april liet een veelbelovende start zien van de twee nieuwe projecten.

We ontvingen veel positieve reacties op de nieuwe website en we verschenen regelmatig in pers en media. Het aantal donateurs nam toe en de inkomsten van Heifer stegen met 9%.

Financieel overzicht

Totale inkomsten	€ 1.322.118
Waarvan besteed aan de doelstellingen	86,2%
Kosten fondsenwerving ten opzichte van baten fondsenwerving	15,2%
Kosten administratie en beheer ten opzichte van totale lasten	5,6%

Christine Nekesa, een sterke vrouw en slimme ondernemster.

Voorwoord

In november ontmoette ik in West-Kenya Christine Nekesa. Christine is weduwe en Hiv-positief. Ze zorgt voor zeven kinderen, waarvan drie van haar overleden zus. Tot voor kort was Christine daarvoor afhankelijk van voedselhulp. Nu produceert ze melk met haar eigen melkgeiten en heeft ze een hoogproductieve groentetuin. Door het gebruik van mest zijn de opbrengsten van haar maïsveld sterk gestegen. Ze produceert nu ruim genoeg voor haar eigen familie; daarnaast verkoopt ze groente en melk op de markt. Christine is één van de deelnemers aan een Heifer-project die haar kwetsbaarheid heeft overwonnen en een duurzaam, rendabel bedrijf heeft opgebouwd.

Dat beeld - die verschuiving van kwetsbaarheid naar duurzaam ondernemerschap - komt naar voren uit alle onafhankelijke evaluaties die Heifer Nederland dit jaar van projecten heeft laten uitvoeren. Zowel in Zimbabwe als in Kameroen zijn indrukwekkende resultaten behaald op het gebied van voedselzekerheid, inkomen, de positie van vrouwen, duurzaamheid en sociale cohesie.

Heifer heeft een goed jaar achter de rug. Goede resultaten in projecten. De start van vier nieuwe projecten. Een stevige groei van het inkomen, ondanks de aanzienlijke bezuinigingen van het vorige jaar. Een vernieuwde website en nieuwe activiteiten met social media. Twee nieuwe, veelbelovende leden in de Raad van Toezicht. Fascinerende ontwikkelingen in het internationale netwerk, waar ingrijpende veranderingen tot een nog grotere impact van projecten moeten gaan leiden.

Al deze ontwikkelingen worden in dit jaarverslag uitgebreid toegelicht. Wij wensen u veel leesplezier.

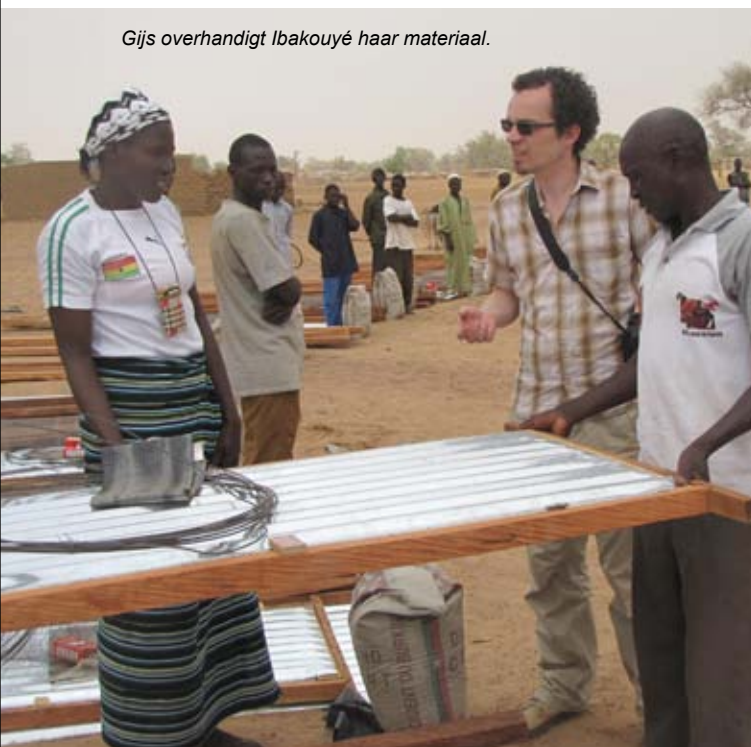
*Rian Fokker
Directeur Heifer Nederland*

Uit het veld

In oktober 2011 hoorde ik dat ik als projectcoördinator bij Heifer aan de slag mocht. Ongeveer op datzelfde moment hoorde Ibakouyé Forogo dat ze was geselecteerd voor het pluimvee en tuinbouwproject in haar dorp Gomboro in Burkina Faso. Een terugblik op het jaar door de ogen van twee mensen die met verschillende achtergronden en verwachtingen het Heifer netwerk binnenstapten...

Voor Ibakouyé was het de vraag wat het project haar ging brengen. Haar dorp had onze partner Asudec om hulp gevraagd omdat die duurzame oplossingen beloofde. Maar veel dorpsgenoten moesten het eerst nog maar eens zien. Ibakouyé wachtte niet af en zette zich meteen voor 100% in. Vanaf dag één ondersteunde ze de projectstaf en mobiliseerde ze haar gemeenschap.

Gijs overhandigt Ibakouyé haar materiaal.

Ook voor mij begon een spannende tijd. Na een baan tussen 350 collega's die zich met alles bezighielden van HIV/AIDS tot klimaat, kwam ik terecht in een team van zes met een focus op veehouderij. Het was een bewuste keuze, maar je weet nooit hoe die uitpakt. Ook moest dit jaar blijken of we opgewassen waren tegen de crisis en of we erin zouden slagen nieuwe kansen te creëren en benutten.

Ik merkte al snel dat ik de juiste stap had genomen. Dat het inderdaad fijn werkt in een klein, gedreven team. Dat een focus op veehouderij een uitstekende ingang is om zaken als HIV/aids en klimaatverandering aan te pakken. En dat Heifer dit jaar prima in staat bleek om in te spelen op veranderingen in Nederland en in de wereld. Hoe dat gelukt is leest u verderop in dit jaarverslag.

In april ontmoette ik Ibakouyé. Ook zij bleek overtuigd dat ze de goede keuze had gemaakt. Het project had haar verwachtingen overtroffen. Ze sprak vol vertrouwen over de toekomst. Het was een moeilijk jaar, met grote droogte, maar mede dankzij het project hadden ze het goed doorstaan. Meer resultaten van dit project vindt u verderop.

Tijdens ons gesprek realiseerde ik me pas goed wat de kracht is van de Heifer aanpak. Ze vertelde wat het project voor haar gezin betekende, maar ook hoe ze vastbesloten was de door haar ontvangen middelen snel aan een volgend gezin door te geven. Bovendien zette ze zich als lid van de projectcommissie actief in voor de hele gemeenschap. Voor mijn gevoel sprak ik dan ook niet met een hulpontvanger, maar eerder met een collega.

Ibakouyé is duidelijk trots op haar nieuwe rol en blij met de kansen die het project haar biedt. Gedurende het jaar heb ik nog veel meer vrouwen en mannen als Ibakouyé ontmoet. Met hun voortrekkersrol zijn ze onmisbaar voor duurzame ontwikkeling. Ik ben dan ook trots en blij dat ik met zulke collega's samen mag werken.

*Gijs Paaimans
Projectcoördinator*

1. Heifer programma

1.1 Werkwijze

Lokaal initiatief

Heifer helpt arme boerengezinnen uit de spiraal van armoede en honger te ontsnappen door het opzetten van duurzame veehouderijprojecten. De projecten richten zich op kwetsbare, maar ondernemende boerengezinnen die met praktische investeringen en vakgerichte kennis worden gesteund.

Het initiatief gaat van de mensen zelf uit. Zij worden gesteund en begeleid door lokale Heifer organisaties, goed opgeleide landgenoten die de mensen met raad en daad terzijde staan. De boeren organiseren zich in groepen en maken een plan waaruit uiteindelijk een projectvoorstel voortkomt. Hierin worden doelen geformuleerd, bijvoorbeeld op het gebied van voedselverbetering, inkomensverbetering, toegang tot onderwijs of medische zorg.

Training

Wanneer een projectvoorstel wordt goedgekeurd door Heifer, begint er een traject van voorbereiding en training. Heifer geeft basistrainingen over duurzame landbouwmethoden, veehouderij, agrarische bedrijfsvoering, milieuaspecten, man-vrouw verhoudingen, HIV/AIDS en het werken in groepen. Deze trainingen gaan uit van de kennis die al vele jaren binnen de families wordt doorgegeven en de mogelijkheden die moderne land- en veeteeltmethodes bieden. Hiernaast bouwen de gezinnen stallen voor de dieren en telen zij voedingsgewassen. Na deze zorgvuldige voorbereiding worden dieren bij de families geplaatst.

Levende lening

Heifer werkt volgens het principe van de 'levende lening' (Passing on the Gift): ieder gezin dat een dier ontvangt, geeft een vrouwelijke eerstgeboren nakomeling, samen met de opgedane kennis en ervaring, door aan een volgend gezin dat de training heeft gevolgd. Ook plantzaden, boomstekjes en (land)bouwmaterialen worden doorgegeven. Ontvangers veranderen hierdoor in trotse gevers die zelf actief bijdragen aan een betere toekomst. Daarnaast ondersteunt Heifer de agrarische bedrijven in hun verdere ontwikkeling bij de contacten met het bedrijfsleven, overheden en professionele financiers.

Duurzame resultaten

Uit evaluaties blijkt dat de Heifer methode een duurzaam effect heeft op de voedselzekerheid en het inkomen van gezinnen. Ook bevorderen onze projecten de sociale cohesie door boerengroepen en coöperaties te versterken en door lobbyactiviteiten van boeren te ondersteunen. De verhouding tussen mannen en vrouwen en de samenwerking binnen gezinnen verbeteren zichtbaar. Bovendien is er door de verbeterde veehouderijtechnieken en de aanplant van bomen een positief effect op milieu en klimaat. Projecten hebben vaak een grote spin-off in gemeenschappen doordat de gepromote technieken en praktijken door veel anderen gekopieerd worden.

1.2 Internationaal netwerk

Het Heifer netwerk

Heifer Nederland heeft zelf geen veldkantoren, maar werkt voor de uitvoering van projecten samen met de veldkantoren van andere leden van het internationale Heifer netwerk, dat al bijna 70 jaar ervaring heeft met het versterken van de veehouderijsector in ontwikkelingslanden. In de meeste gevallen zijn dit veldkantoren van de grondlegger van het netwerk, het Amerikaanse Heifer Project International (HPI). Maar Heifer ondersteunt ook projecten van de Engelse zusterorganisatie Send A Cow en van zelfstandige zuidelijke organisaties.

Sinds de start van het netwerk hebben 15,5 miljoen families hun situatie ingrijpend verbeterd met de Heifer-aanpak. Om die reden ontving voormalig Heifer Project International directeur Jo Luck in 2010 de prestigieuze World Food Prize en krijgt het netwerk steun van prominenten als Bill Clinton en Prins Charles. In 2011 had het netwerk een gezamenlijke omzet van ruim € 110 miljoen en werden wereldwijd 1,9 miljoen families begeleid en gesteund in actieve projecten.

Heifer Nederland heeft voor het gebruik van de naam Heifer een licentieovereenkomst getekend met HPI. Heifer ontvangt van HPI een jaarlijkse kostensubsidie (2012-2013 USD 300.000). Er zijn geen financiële stromen van Heifer Nederland naar HPI USA. De projectbijdragen worden rechtstreeks naar de projectpartners overgemaakt.

De samenwerking binnen het netwerk biedt belangrijke voordelen voor effectiviteit, efficiëntie en risicobeheer:

- Heifer maakt gebruik van de bestaande infrastructuur van de partners,
- Alle partners voldoen aan vastgestelde strategische, operationele, financiële en wettelijke eisen,
- De lokale partners hebben een goed inzicht in de lokale behoeften, regelgeving en gebruiken,
- De lokale organisaties worden erkend door de lokale overheden (voorwaarde voor vestiging),
- De Heifer methode is een bewezen succesvolle aanpak.

De partners in het netwerk voeren in diverse platforms overleg over onderwerpen als projectplanning, monitoring en evaluatie, projectfinanciering, marketing en communicatie. Om efficiëntie te verbeteren wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van elkaars marketingmateriaal en worden systemen geharmoniseerd. Veel aandacht wordt besteed aan controle van de bestedingen. De lokale projectorganisaties rapporteren in een uniform financieel systeem per kwartaal aan HPI en aan financieringspartners zoals Heifer Nederland. De jaarrekeningen worden gecontroleerd door gecertificeerde accountants.

Activiteiten en ontwikkelingen binnen het netwerk

In 2012 presenteerde HPI het document "Voetafdruk voor Impact". Dit document luidt een aantal aanzienlijke veranderingen in. De Heifer methode blijft overeind, maar er komt meer nadruk op het creëren van een zo groot mogelijke mondiale impact. Dit betekent onder meer dat programma's opgeschaald worden, dat er meer nadruk komt op aansluiting op markten, strategische samenwerking met publieke en private partners, technologie, beleidsbeïnvloeding en nieuwe vormen van financiering.

Deze verandering is al merkbaar in de projectaanvragen die wij ontvangen. Heifer Nederland wil hier een actieve rol in spelen en is afgelopen jaar actief geweest in het intensiveren van haar relaties binnen de publieke en private sector in Nederland. De nieuwe strategie heeft ook gevolgen voor de landen waarin Heifer actief is. Na analyse van noodzaak en grootst mogelijke impact heeft HPI besloten een aantal landen te groeperen, toe te voegen of uit te faseren. Voor ons betekent dit dat we na 2015 niet meer in Kameroen actief zullen zijn.

De samenwerking binnen het netwerk verliep het afgelopen jaar over het algemeen goed. Met alle partners was geregeld contact via e-mail, skype en telefoon. We bezochten projecten van Asudec en Heifer Kenya en ontmoetten de staf van Heifer Zimbabwe voor een planningsbijeenkomst in Little Rock. Er was regelmatig contact met regiodirecteuren en het hoofdkantoor van HPI. We voerden internationaal directieoverleg en namen deel aan HPI's global meeting. Nieuwe projectplannen werden in goede samenspraak uitgewerkt.

Op een aantal punten verliep de communicatie niet optimaal:

- Binnen het netwerk bestond onduidelijkheid over de toelatingscriteria voor EU subsidie, waardoor we naar ons idee kansen misten. HPI heeft hierop ingespeeld door een training over EU subsidies te organiseren. Deze training is door onze projectcoördinator bijgewoond.
- De periode van reorganisatie veroorzaakte onduidelijkheid over de toekomst van een aantal programma's. Voor ons betekende dit dat de besluitvorming over opvolging van het project in Noord Kameroen vertraging opliep.
- Een aantal partners nam afscheid van een directeur of een ander belangrijk staflid, wat soms zorgde voor vertraging in de communicatie. Hun opvolging is inmiddels geregeld en dit heeft geen gevolgen gehad voor de projectvoortgang.

1.3 Projectmonitoring en evaluatie

Het projectmonitoring en evaluatiesysteem

Heifer en haar partners gebruiken een systeem voor planning, monitoring en evaluatie waarin niet alleen de voortgang op landbouw-technische zaken wordt gevolgd, maar ook over de sociaal-economische resultaten van het project wordt gerapporteerd. Aan het begin van ieder project wordt een nulmeting verricht door middel van informatieverzameling bij individuele families. Aan de hand van de uitkomsten worden projectdoelstellingen uitgewerkt. Halverwege en aan het einde van het project wordt het project geëvalueerd. De uitkomsten hiervan worden vergeleken met de gestelde doelen.

Elk half jaar wordt een projectmonitoringsrapport ingevuld door de lokale projecthouders, op basis van gesprekken met families, groepen en de gemeenschap als geheel. De financiële voortgang wordt per kwartaal gerapporteerd. Alle partners ondergaan jaarlijks een onafhankelijke audit.

Heifer gebruikt de informatie uit de rapportages voor het beoordelen van de effectiviteit van de projecten, het formuleren van leer- en verbeterpunten voor alle betrokkenen (Heifer, projectpartners en deelnemers), voor het monitoren van onze eigen doelstellingen en voor de voorlichting aan donateurs.

Monitoring en evaluatie in 2012

In alle projecten is de monitoring in het veld naar behoren uitgevoerd. Bij een aantal partners liep de verwerking van gegevens uit het veld vertraging op door stafwisselingen, maar alle rapportages zijn uiteindelijk ontvangen en door ons goedgekeurd en verwerkt.

Bij de drie nieuwe projecten (in Oeganda en Burkina Faso) zijn nulmetingen uitgevoerd die aantoonde dat de projectplannen relevant zijn en aansluiten bij de doelgroep. Het project in Zimbabwe is tussentijds geëvalueerd en bij het project in Kameroen en het melkveeproject in Balteza, Albanië vond een eindevaluatie plaats. De geplande evaluatie van het schapenproject in Carlibaba, Roemenië is uitgesteld tot volgend jaar.

1.4 Projecten in uitvoering

Projectoverzicht

Met de bijdragen van Heifer donateurs, partnerorganisaties, bedrijven en overheden ondersteunt Heifer families in verschillende projecten. In 2012 liep een aantal projecten af, waardoor ruimte ontstond voor nieuwe projecten. Met het afronden van de laatste projecten in Albanië en Roemenië is onze uitfasering uit Oost Europa op enkele verwachte eindevaluaties na voltooid.

Projecten die in 2012 zijn afgerond:

- Duurzaam veeteeltproject, Far North Province Kameroen, door Heifer Cameroon, in samenwerking met Send a Cow UK
- Duurzaam landbouwproject, Bunyole, Oeganda, door Send A Cow Uganda
- Melkveeproject Tropoja II, Albanië, door Heifer Albanië
- Geitenproject met Roma families, Nemsra Drag Roemenië, door Heifer Roemenië

Projecten die in 2012 nieuw zijn gestart:

- Educatieproject, Gomboro, Burkina Faso, door Asudec
- Landbouwproject, Gomboro, Burkina Faso, door Asudec
- Duurzaam landbouwproject, Bunyole II, Oeganda, door Send A Cow Uganda
- Varkensproject Kameroen, door Heifer Kameroen

Overige lopende projecten per 30 juni 2012:

- Voedselzekerheid- en armoedebestrijdingsprogramma, Midlands Province, Zimbabwe, met steun van de Europese Unie
- Kippen project, omgeving Ouagadougou, Burkina Faso, door Asudec (budgetneutraal verlengd);
- Maasai Livestock project, Narok district, Kenia, door Heifer Kenya (budgetneutraal verlengd)

Resultaten

In totaal hebben we dit jaar 7.710 gezinnen gesteund, waarvan er 1.482 voor het eerst dieren ontvingen. Er zijn 37 nieuwe groepen gevormd en 3.370 nieuwe individuen getraind (naast doorlopende trainingen aan bestaande deelnemers). Er zijn 4.710 dieren geplaatst en 3.529 dieren doorgegeven. 3.530 families ontvingen zaken als fruitbomen en hout besparende fornuizen.

Met 1.482 gezinnen die dieren hebben ontvangen, zijn we goed op weg om de doelstelling uit ons strategisch plan te realiseren om in

drie jaar tijd 4.000 gezinnen te steunen met dieren. Zeker gezien het feit dat veel projecten bijna afgerond zijn en dus minder nieuwe families bereiken, terwijl in de nieuwe projecten nog niet alle deelnemers dieren hebben ontvangen, is dit een prima resultaat.

Sinds de oprichting in 1999 hebben we het volgende bereikt:

Families die dieren hebben ontvangen:	8.802
Families met microkrediet:	1.126
Families met dieren vaccinaties, groentezaden, etc.	14.134
Totaal aantal families gesteund door Heifer:	24.062

Heifer financiële steun aan projecten:	€ 6.194.383
Cofinanciering door partnerorganisaties:	€ 4.336.323

Voortgang

De voortgang van de projecten is grotendeels op schema. In een aantal projecten zijn doelstellingen zelfs overtroffen. Er deden zich geen problemen voor die het welslagen van een project bedreigden. Wel zijn in een aantal projecten activiteiten uitgesteld. De voornaamste oorzaak hiervoor was het weer. In veel landen was het een extreem droog jaar, waardoor onder andere de beschikbaarheid van dieren afnam. Daarentegen had het project in Oeganda te kampen met overstromingen waardoor delen van het gebied onbereikbaar waren. Desondanks hebben alle projecten een positieve impact gemeten op het inkomen en de voedselzekerheid van de deelnemers. De projecten hebben bovendien bijgedragen aan het verzachten van de gevolgen van de weersomstandigheden, zowel met bestaande als met extra ingelaste activiteiten. Van de uitgestelde activiteiten verwachten we dat deze het komende jaar kunnen worden ingehaald. In Kenia en Burkina Faso is hiervoor de projectperiode verlengd en in Kameroen zijn deze activiteiten in een vervolproject ingepland. In Zimbabwe worden extra activiteiten binnen de reguliere looptijd ingepland. Met deze maatregelen verwachten we alle doelstellingen in alle projecten te kunnen halen.

Het nu volgende verslag van twee nieuwe, één lopend en één afgerond project geeft een representatieve indruk van de achtergronden, doelstellingen, voortgang, resultaten, budgetten en bestedingen van de Heifer projecten. Een volledig overzicht van alle lopende projecten vindt u op onze website www.heifer.nl.

*1.4.1 Voedselzekerheid- en armoede-
bestrijdingsprogramma, Zimbabwe,
met steun van de Europese Unie*

Voedselzekerheid Zimbabwe

2010-2015 5.520 families

- ✓ Geiten, koeien en pluimvee
- ✓ Training in o.a. landbouw, veeteelt en marketing
- ✓ Hout besparende fornuizen en fruitbomen
- ✓ HIV/Aids en genderbewustzijn

Realisatie planning 2012:

- Dieren ●●●●●
- Trainingen ●●●●○
- Fornuizen en bomen ●●●●●
- HIV/aids en genderbewustzijn ●●●●● ✓
- Tussentijdse evaluatie

Achtergrond

Jarenlang slecht bestuur en een falend landhervormingsprogramma hebben de economie van Zimbabwe in een vrije val doen belanden. Het land dat eens de graanschuur van Afrika was is nu één van de armste landen van het continent. Ook de Midlands Province is hard getroffen door de crisis. Het droge, onvoorspelbare klimaat en de toenemende bevolkingsdruk leiden tot ontbossing, erosie en bodemdegradatie. De toegang tot aanvoer- en afzetmarkten is zeer beperkt. Door de hoge HIV/aids besmettingsgraad dragen veel gezinnen zorg voor zieken en wezen. Door al deze oorzaken kampen veel inwoners met ernstige voedselonzekeerheid en armoede.

Programmadoelstelling

Het doel van het programma is het duurzaam verbeteren van de levensomstandigheden van 5.520 rurale families (ongeveer 33.120 mensen) in de Midlands Province. Veel van hen behoren tot de meest kwetsbare groepen: families van mensen met HIV/aids, weduwen, minderjarige gezinshoofden en pleegouders. Het programma richt zich op vier districten. In de geselecteerde gemeenschappen is de voedselproductie veel te laag. De meerderheid van de bevolking eet maar één tot twee maaltijden per dag. De eerste doelstelling is dan ook het verhogen van de voedselproductie en het inkomen. Daarnaast is het project gericht op het bestrijden van de milieudegradatie en het versterken van de capaciteit van de doelgroep om zich zelfstandig sociaaleconomisch te ontwikkelen.

Begin 2010 startten Heifer Nederland en Heifer Zimbabwe dit project in de Midlands Province, dat grotendeels door de Europese Unie gefinancierd wordt. Het project, dat loopt tot 2015, is dit jaar tussentijds geëvalueerd.

Er worden 48 groepen van 90 families gevormd, verdeeld in een A-, B-, en C-groep. 1.140 families in A-groepen ontvangen koeien, pluimvee of geiten als 'levende lening'; zij geven nakomelingen door aan B, en die weer aan C. Zo ontvangen nog eens 4.080 families dieren. Met de dierlijke producten kunnen de families hun voeding en inkomen verbeteren. Ook kunnen ze de mest en trekkracht inzetten om de landbouwproductie te verhogen. Groep B begint met hout besparende fornuizen en groep C met de aanplant van bomen om zo de ontbossing te bestrijden. Alle gezinnen ontvangen trainingen in duurzame landbouw, bedrijfsvoering en marketing, groepsmanagement, HIV/aids en man/vrouw verhoudingen.

Activiteiten

Dit jaar zijn ook de laatste 16 groepen van start gegaan. De groepen zijn getraind in leiderschap, boekhouden, groepsmanagement en man/vrouwverhoudingen.

Alle gezinnen hebben de benodigde trainingen gevolgd en huisvesting gebouwd voor ze dieren ontvingen. Trainingen gingen onder meer over diergezondheid, veevoer, huisvesting, fokkerij, en het gebruik van mest en trekkracht. Het afgelopen jaar zijn er door Heifer 194 koeien, 19 stieren, 720 geiten, 1651 kippen en 1646 parelhoenders geplaatst. Daarmee is het plaatsen van dieren op schema: 964 gezinnen hebben nu dieren ontvangen. Ook zijn 521 geiten, 342 parelhoenders en 1290 kippen doorgegeven aan 453 nieuwe gezinnen. In totaal 543 gezinnen hebben nu dieren van andere families ontvangen. De aflossing is daarmee ook op schema, die van kippen

loopt zelfs voor. Er zijn 70 groepsleden getraind als vee-gezondheidswerker. Zij kregen een startpakket en een fiets om hun werk te kunnen doen.

De families uit de C-groepen zijn getraind in fruitteelt en boomkwekerij en hebben ieder 5 fruitbomen ontvangen. Hiermee zullen ze door middel van enten en stekken boompjes doorgeven aan B-groepen.

Er zijn bouwvakkers getraind in het bouwen van fornuizen en families zijn voorgelicht over het belang van hout besparend koken. Bij 348 gezinnen is dit jaar een hout besparend fornuis gebouwd. De geplande training over milieubescherming is uitgesteld omdat de aanvraag voor medewerking van de provinciale overheid nog liep.

Alle groepen zijn voorgelicht over HIV en aids. 144 groepsleden (3 per groep) zijn getraind als lokale voorlichter. Zij werken aan verdere bewustwording in de gemeenschap en verwijzen individuen door naar de juiste hulpverlening.

De tussentijdse evaluatie bevestigt dat de activiteiten op schema liggen en effectief en efficiënt worden uitgevoerd. Het project is daarmee goed op weg de verwachte doelstellingen te realiseren.

Impact

De groepen zijn erg gemotiveerd en passen de lessen uit trainingen goed toe. Bovendien is te zien dat andere gemeenschapsleden ze overnemen. Zo bouwen dorpsgenoten ook hokken naar het Heifer ontwerp, omdat dit duurzaam en veilig is en het verzamelen van de mest vergemakkelijkt. Maar ook het verbeteren van de samenwerking binnen gezinnen en het bewustzijn rond HIV/aids wordt door anderen overgenomen.

Uit de tussentijdse evaluatie blijkt al dat de grote meerderheid van de deelnemers nu beter in staat is in hun bestaan te voorzien. De productie van zowel dierlijke als plantaardige producten is enorm gestegen. Ondanks de tegenvallende neerslag is toch een stijging te zien in het aantal maanden dat mensen voldoende te eten hebben. Ook het inkomen stijgt zodra mensen dieren ontvangen. Families die koeien ontvingen verdienen hier gemiddeld 308 euro per jaar mee, en families die pluimvee ontvingen 183 euro. Deze stijging vertaalt zich onder meer in een toename van schoolgaande kinderen. Verder is te merken dat mensen nu veel bewuster omgaan met de risico's van HIV/aids, dat de positie van vrouwen verbetert en dat huiselijk geweld afneemt.

Uitdagingen

De evaluatie geeft een aantal aanbevelingen. Eén ervan is om het watergebrek aan te pakken. Het programma zal in ieder geval meer aandacht geven aan watermanagement en beschikbaarheid van veevoer. Voor het installeren en repareren van waterpunten zoeken we samenwerking met anderen.

Verder is de staf overbelast door de grote afstanden tussen groepen. Door meer prioriteit te geven aan het installeren van district comités verwachten we een deel van de taken al snel aan de doelgroep zelf te kunnen overdragen.

De C-groepen die koeien ontvangen moeten erg lang wachten op hun dieren, terwijl de pluimveegroepen al heel snel kunnen doorgeven. Daarom is besloten dat C-pluimveegroepen alvast kippen doorgeven aan C-koeiengroepen.

Vervolg

Het komende jaar staat het plaatsen van de laatste dieren gepland. Ook zullen weer dieren worden doorgegeven. De C-groepen zullen dit najaar boompjes doorgeven. Verder heeft Heifer een akkoord met de overheid om samen de trainingen over milieu te verzorgen. Ook zullen weer trainingen gegeven worden over o.a. marketing, boomkweek en fruitteelt, mest en trekkracht, HIV/aids en hout besparende fornuizen.

Financieel

Specificatie van budget en projectuitgaven (dit EU project hanteert een afwijkend boekjaar van februari-januari)

Gerapporteerde realisatie 1-2-2010/31-01-2012, goedgekeurd door EU

Budgettering	Contract budget (5 jaar)	Uitgaven afgesloten projectjaren	Contract saldo 31-1-12
Vee en landbouwmaterialen	502.166	272.587	229.579
Training en begeleiding	391.676	86.377	305.299
Organisatie en capaciteit	605.319	245.065	360.254
Totaal	1.499.161	604.029	895.132

Realisatie halfjaar 3 (1-2-2012/31-7-2012)

Budgettering	Budget jaar 3	Uitgaven halfjaar 3	Budgetsaldo 31-7-12
Vee en landbouwmaterialen	203.096	111.711	91.385
Training en begeleiding	183.138	53.926	129.212
Organisatie en capaciteit	129.868	57.514	72.354
Totaal	516.102	223.151	292.951

Liquiditeitsverloop projectpartner

Beginsaldo 01-02-2010		0
Ontvangsten	EU bijdragen	791.446
	Heifer NL	47.562
	Heifer USA	46.364
Uitgaven tot 31-07-2012		-827.180
Eindsaldo 31-07-2012		58.192

*1.4.2 Duurzaam veeteelt-
project, Far North Province
Kameroen*

Heifer Nederland steunt dit project van Heifer Kameroen sinds 2007 samen met Send a Cow UK. Het project, dat zich vooral op vrouwen richt, liep in juli 2012 af, al zullen enkele uitgestelde activiteiten nog plaatsvinden. Ook worden nieuwe groepen geselecteerd voor een vervolgfase die tot juni 2015 zal lopen.

Achtergrond

Het et verre noorden van Kameroen is de dichtst bevolkte en armste provincie van het land. 38% van de kinderen onder de 5 jaar heeft ondergewicht en de levensverwachting is 52 jaar. Voedselonzekeerheid is een groter probleem dan in de andere provincies, vanwege de hoge bevolkingsdruk, het korte en onvoorspelbare regenseizoen, onvruchtbare bodems en beperkte toegang tot landbouwbenodigdheden, diensten en afzetmarkten. In de traditionele familieverbanden hebben vrouwen een hoge werkdruk, maar weinig zeggenschap. Slechts 27% van de vrouwen kan lezen en

schrijven. De groepen die Heifer benaderd hebben voor dit project bestaan vooral uit vrouwen, die het inkomen en de voedselzekerheid van hun gezin willen verbeteren. Vee kan hierin uitkomst bieden vanwege de grote vraag naar dierlijke producten en het nut van mest en trekkracht voor de voedselproductie.

Projectdoelstelling

Het doel van dit project is het duurzaam verbeteren van het levensonderhoud van 750 arme families in de Far North Province. Deze families leven van kleinschalige tuinbouw en bezitten daarnaast vaak een aantal dieren. De productiviteit van deze bedrijfjes is nu meestal beperkt wegens gebrek aan middelen en kennis. Daarom biedt Heifer trainingen aan in duurzame tuinbouw en veeteelt en de integratie van die twee. Ook worden de deelnemers getraind in zaken als planning, boekhouden, fondsenwerving en marketing. Na training ontvangen ze dieren (varkens, schapen of ezels), werktuigen en bouw materiaal voor een hok. Dit gebeurt volgens het principe van de levende lening. Om het milieu te verbeteren wordt de watervoorziening verbeterd en wordt ontbossing bestreden met boomaanplant en hout besparende fornuizen. In het project is veel aandacht voor het verbeteren van de sociale structuur, zoals groepsbestuur, de relatie tussen mannen en vrouwen, en bewustwording van HIV/aids.

De doelstelling voor 2012 is dat 750 families in staat zijn een hogere opbrengst van hun land en vee te realiseren en de groenteteelt te combineren met veehouderij. Alle families hebben dan dieren ontvangen (ezels, schapen of varkens); de helft als levende lening van Heifer en de andere helft door aflossing van die lening door de andere groepen.

Activiteiten

In voorgaande jaren zijn in 4 fases 32 groepen met samen 762 families gestart. Het afgelopen jaar zijn hier geen nieuwe families bijgekomen. De deelnemende families hebben trainingen gevolgd in onderwerpen als vee verzorging, duurzame landbouw, gewasverbetering, voeding en hygiëne, hout besparende fornuizen, rapporteren, zelfevaluatie, groepsdynamiek en leiderschap.

Veeteelt Kameroen

2007-2012 750 families

- ✓ Schapen, ezels en varkens
- ✓ Training in o.a. landbouw, veeteelt en marketing
- ✓ Hout besparende fornuizen, bomen, zaden, werktuigen en materialen
- ✓ HIV/Aids en genderbewustzijn
- ✓ Watervoorziening

Realisatie planning 2012:

Dieren	●●●○○
Trainingen	●●●●○
Fornuizen, bomen en zaden	●●●●●
Werktuigen en materialen	●●●○○
HIV/aids en genderbewustzijn	●●●●●
Water	●●●●●
Eindevaluatie	✓

De helft van de deelnemers had al dieren van Heifer ontvangen. Het doorgeven van dieren aan volgende families is door de moeilijke omstandigheden traag op gang gekomen, maar het afgelopen jaar zijn 491 schapen en 75 ezels doorgegeven. Vanwege de problemen met varkens is besloten die niet meer door te geven maar ze te vervangen door schapen. De teller staat nu op 1492 schapen en 121 ezels. Daarmee hebben 249 van de 359 families hun levende lening volledig afgelost. Verwacht wordt dat in december 2012 alle dieren zijn doorgegeven. Naast dieren zijn ook ploegen, bouwmaterialen, gereedschap, zaden en bomen doorgegeven. De inleg in de spaarkassen verloopt echter trager dan gepland, waardoor nog niet alle ontvangen materialen zijn doorgegeven.

Veehouderijvoorlichters hebben dieren in de gemeenschap ingeënt tegen pest en preventief behandeld tegen parasieten. Het bedrijf GALVmed heeft het vaccinatieprogramma ondersteund en ook voorlichting gegeven over ziektes als Newcastle.

Met steun van de Japanse ambassade zijn in 15 gemeenschappen waterputten geslagen. Hierdoor hebben 14.575 extra individuen baat bij het project doordat ze nu toegang tot schoon water hebben. De deelnemers zelf zijn het afgelopen jaar ook erg actief geweest. 16 groepen zijn een uienkwekerij begonnen. 180 gezinnen hebben bomen geplant, waarmee alle gezinnen nu samen 5305 bomen hebben geplant. 313 gezinnen hebben afgelopen jaar een hout besparend fornuis geïnstalleerd. De helft van de groepen zijn onderling samenwerkingsverbanden aangegaan. Zo hebben 7 groepen een coöperatie opgericht. Alle deelnemers, en ook niet-deelnemers, hebben zich intussen laten voorlichten over HIV/aids en 785 mensen hebben zich aansluitend laten testen.

Het project is deze periode geëvalueerd. De evaluatie laat zien dat geplande activiteiten effectief en efficiënt zijn uitgevoerd en dat deze relevant waren voor de doelgroep. Een conclusie is dat het project goed aansluit bij bestaande activiteiten van de doelgroep en tegelijkertijd vernieuwend is in de manier waarop de productiviteit van deze activiteiten wordt vergroot.

Impact

De gezinnen passen de geleerde lessen uitstekend toe in praktijk. Bijna alle boeren bewerken de grond nu op duurzame wijze en 549 families gebruiken compost en/of dierlijke mest. De oogst is hierdoor behoorlijk toegenomen: die van gierst met 148%, van bonen met 347% en van pinda's met 150%. Ook de veestapel is flink uitgebreid.

De vertraging in het plaatsen en doorgeven van dieren heeft ook de impact op voedselzekerheid en inkomen geremd. Toch is er al een behoorlijke verbetering zichtbaar. Zo ligt de consumptie van dierlijke eiwitten nu tweemaal zo hoog als het gemiddelde van de provincie.

332 gezinnen eten nu driemaal per dag, terwijl dit er aan het begin 102 waren. Gezinnen melden een afname van het ziekenhuisbezoek wegens ondervoedingsklachten.

29 groepen halen nu een inkomen uit diverse gewassen en vee-teelt. 150 gezinnen verdienen daarnaast geld met de verhuur van ezels, karren en ploegen. Ook wordt steeds meer verdiend met het opslaan van de oogst om deze in duurdere tijden te verkopen. Desondanks wordt de verwachte inkomensstijging met 80% nog maar door een minderheid gehaald. Het gemiddelde inkomen blijft wel stijgen. Gezinnen sparen nu zo'n 50 euro per jaar, terwijl dat eerst maar 7,50 euro was. Ook de groepsspaarkassen beginnen te groeien, al is nog maar 36% van het verwachte bedrag ingelegd. De positie van vrouwen is sterk verbeterd. Het afgelopen jaar zijn weer 18 vrouwen in leidende posities binnen de gemeenschap gekozen. In totaal zijn dat er nu 183. Bij steeds meer gezinnen is ook een verandering in de taakverdeling te merken.

Bij 595 families is te zien dat zij hun levensstijl hebben aangepast om besmetting met HIV/aids te voorkomen.

De evalueerders bevestigen dat het project een duidelijke positieve impact heeft gehad op het inkomen, de zelfredzaamheid en de voedselzekerheid van de doelgroep; op de kwaliteit van de bodem en het milieu en op de sociale structuren en man-vrouwverhoudingen binnen gezinnen, groepen en de gemeenschap.

Uitdagingen

De evalueerders leveren enkele waardevolle lessen op. Een aantal gesignaleerde problemen is al aangepakt, andere aanbevelingen worden meegenomen in de vervolgplanning. Het grootste probleem was de extreme droogte. Hier is op gereageerd met de aanleg van 15 nieuwe putten. Ook aan de ziekte en sterfte onder dieren is aandacht besteed door intensievere vaccinatiecampagnes en verdere training. Naast deze problemen noemt de evaluatie een gebrek aan discipline bij sommige groepen als oorzaak voor de vertraagde aflossing. Dit wordt aangepakt met opfrustrainingen, een centraal spaarsysteem en intensievere monitoring. Met deze maatregelen verwachten we dat het project toch binnen afzienbare tijd alle doelstellingen zal realiseren.

Vervolg

De projectfondsen van Heifer Nederland zijn per 30-6-2012 volledig besteed. Er staat een vervolgproject gepland waarin de laatste activiteiten met de huidige groepen worden uitgevoerd, zoals het monitoren van groepen, vaccinatie van geiten en schapen in 9 groepen, het trainen van lokale vee-gezondheidswerkers en trainingen in marketing. Daarnaast wordt het project met nieuwe groepen uitgebreid.

Financieel

Specificatie van budget en projectuitgaven FY 2012:

Budgettering	Carry Over	Budget 11-12	Uitgaven	Budgetsaldo
Vee, landbouwmaterialen en vervoer	0	59.047	61.105	-2.057
Training, begeleiding en monitoring	0	101.884	80.493	21.391
Personeel en Organisatie	0	78698	90450	-11752
Totaal	0	239.629	232.047	7.583

Liquiditeitsverloop Projectpartner:

Beginsaldo 1-7-2011		247.105
Ontvangsten	Heifer NL	1.298
	Cofinanciering	57.168
Uitgaven		232.047
Eindsaldo 30-6-2012		73.525

Heifer Nederland heeft in 2011 aan haar projectverplichting voldaan. De betaling in 2012 betrof de vergoeding van reiskosten voor een project-bezoek. De overige financiering kwam van Send a Cow. Beide budgetten zijn per 30-6-2012 volledig besteed. Het positieve eindsaldo betreft fondsen van HPI die bestemd zijn voor de vervolgfase van het project die loopt tot en met 2015.

*1.4.3 Educatieproject en Landbouwproject
Gomboro, Burkina Faso*

Dit jaar zijn we in Burkina Faso met twee nieuwe projecten van start gegaan. Eind september startte het educatieproject in Gomboro, en in januari het landbouwproject in Gomboro en Gonsé. Net als in het kippenproject in Gonsé werken we weer samen met onze Burkinese partner Africa's Sustainable Development Council (Asudec).

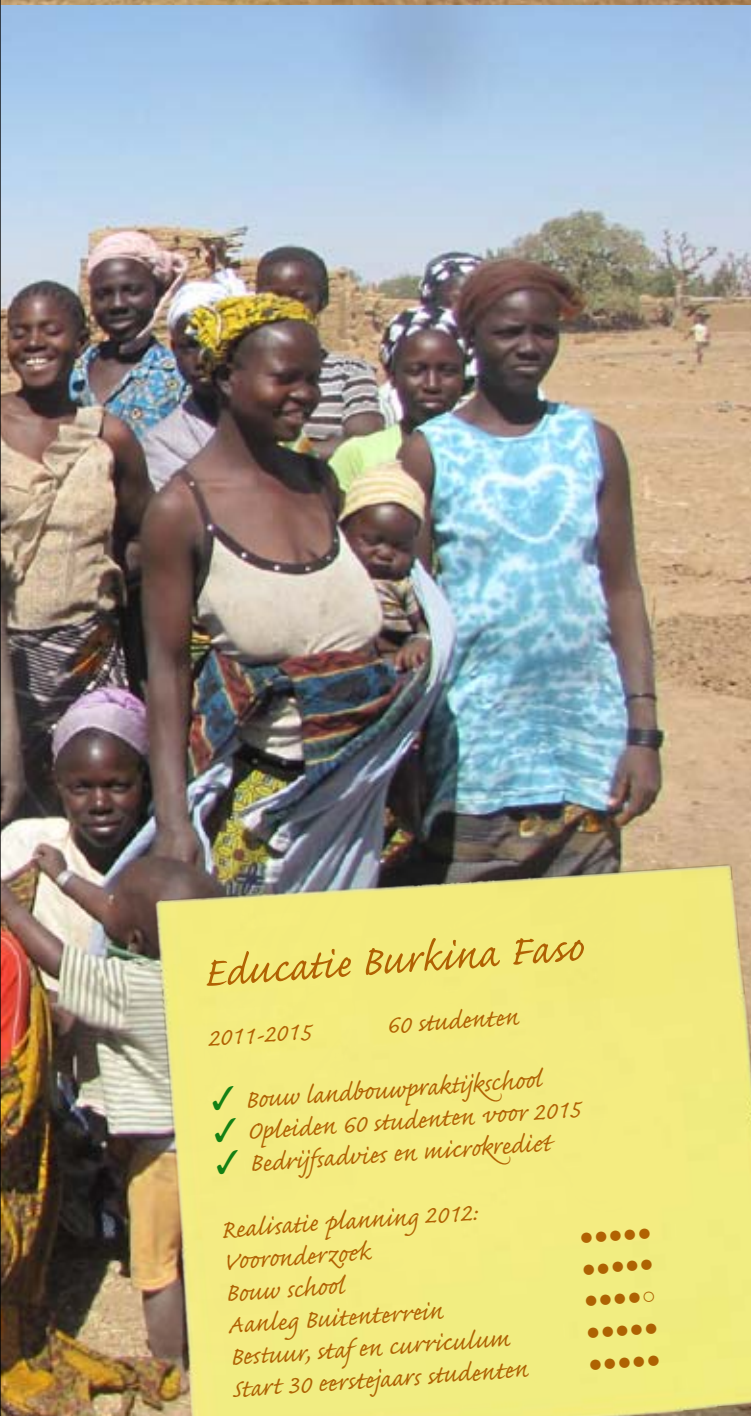
Achtergrond

Burkina Faso is één van de armste landen ter wereld. Het rurale gebied van Gomboro, in het noorden van het land, kampt met droogte, gedegradeerde bodems en verwoestijning. Er zijn weinig bestaansmogelijkheden en er is een gebrek aan toegankelijk, kwalitatief en toepasbaar onderwijs. Veel mensen zijn analfabeet en 60% van de jeugd boven de 16 heeft geen mogelijkheid om naar school te gaan. Men leeft bijna uitsluitend van de marginale opbrengsten van landbouw en veeteelt. Veehouderij is er belangrijk, maar is zeer extensief, weinig productief en niet duurzaam. Overbegrazing is een groot probleem. Ondervoeding bij kinderen komt veel voor. Door gebrek aan toegang tot educatie missen startende boeren de kennis om hun bedrijfje boven het bestaansminimum te ontwikkelen. Voor jongeren is landbouw dan ook geen optie en zij trekken naar steden en buurlanden, waar ze zonder diploma ook weinig kansen hebben.

Om zowel jongeren weer perspectief te bieden als bestaande boeren te ondersteunen is Asudec twee projecten gestart die wij allebei steunen: het educatieproject en het landbouwproject. Het educatieproject richt zich alleen op jongeren in Gomboro. Het landbouwproject richt zich zowel op families in Gomboro als op 350 gezinnen uit het eerdere kippenproject in Gonsé.

A Educatieproject

Educatie Burkina Faso

2011-2015 60 studenten

- ✓ Bouw landbouwpraktijkschool
- ✓ Opleiden 60 studenten voor 2015
- ✓ Bedrijfsadvies en microkrediet

Realisatie planning 2012:

Vooronderzoek

Bouw school

Aanleg Buitenterrein

Bestuur, staf en curriculum

Start 30 eerstejaars studenten

●●●●

●●●●

●●●●○

●●●●

●●●●

●●●●

Projectdoelstelling

Het project heeft als doel om jongeren in Gomboro op weg te helpen om een rendabel boerenbedrijf op te zetten. Daarvoor wordt een educatiecentrum gerealiseerd waar jongeren een agrarische opleiding kunnen volgen. In 2015 zullen 60 jongeren hier hun opleiding hebben afgerond en gesteund zijn in het opzetten van hun bedrijf.

Allereerst wordt samen met de gemeenschap de onderwijsbehoefte in kaart gebracht en het curriculum ontwikkeld om optimaal bij de lokale situatie en behoeftes aan te sluiten. Asudec zal de bevolking helpen met het bouwen van de school. Het schoolbestuur zal worden samengesteld vanuit de gemeenschap. De leraar wordt lokaal geworven. Het bestuur selecteert jaarlijks 30 leerlingen. Leerlingen moeten minstens 15 jaar oud zijn en geen opleiding hebben afgerond. Meisjes worden extra aangemoedigd om zich aan te melden. De leerlingen zullen leren lezen en schrijven in het Frans en de lokale taal. Ondertussen krijgen ze beroepsopleiding en is er aandacht voor gezondheid en maatschappelijke vaardigheden.

Al tijdens de opleiding zullen leerlingen inkomsten genereren. Ook krijgen ze toegang tot krediet om een bedrijf te starten. Met de terugbetaalde lening worden nieuwe leerlingen ondersteund. Veelbelovende leerlingen kunnen aanvullend krediet krijgen.

Activiteiten

Er is om te beginnen uit de gemeenschap een projectcommissie (CLA) samengesteld die zowel op het educatie- als het landbouwproject toeziet. Ook is een 6 hoofdig schoolbestuur samengesteld waarin leden van de CLA, een leerlinge, de leraar en de projectcoördinator zitten. De leraar heeft trainingen gevolgd in onderwijs en landbouw.

Eind september heeft de gemeente een stuk land ter beschikking gesteld, waarop een trainingscentrum is gebouwd. Lokale jongeren hebben de stenen geleverd en een lokale ondernemer bouwde het lokaal. Het hoofdgebouw biedt plaats aan 200 mensen, beschikt over twee gastenverblijven en krijgt elektriciteit via zonnecellen. Hiermee wordt het lokaal en buitenterrein verlicht en worden dierenvaccins gekoeld. Achter de school is een micro-veehouderij gebouwd met twee kippenschuren, een schaapskooi, een voorraadkamer en een graanschuur.

Dorpsbewoners hebben een stuk land van 2.500 m² omgeploegd en omheind als moestuin. Naast de tuin is een pomp geslagen die ook op zonne-energie werkt. Deze pomp voedt via een watertoren het druppelirrigatiesysteem van de moestuin. Dit systeem voorkomt verspilling van water en maakt het mogelijk het hele jaar door groente te verbouwen. Het resterende water is beschikbaar voor de gemeenschap. Ook is een boomgaard van ruim 1 hectare aangelegd. Hierop zijn nu ruim 200 boompjes geplant.

In een workshop met de gemeenschap heeft Asudec onderzocht wat het probleem is met het huidige onderwijsaanbod en hoe de school optimaal kan aansluiten bij de behoefte. Op basis hiervan is het curriculum ontwikkeld en zijn lesboeken aangeschaft.

Er zijn 30 leerlingen geselecteerd, 29 meisjes en 1 jongen. Zij hebben in eerste instantie vooral taalles gehad. Daarnaast kregen ze les in bodembeheer, kweken, stekken, bemesting, gewasbescherming en druppelirrigatie. In de moestuin verbouwden ze gewassen als kool, tomaten, sla, aubergine, courgette, ogenbonen, komkommer, okra en peper.

Impact

Alle 30 leerlingen kunnen nu lezen en rekenen in de lokale taal. De moestuin laat zien dat het zelfs in de droge tijd mogelijk is groente te verbouwen. De tuin bracht het eerste seizoen 3620 kilogram groente op. Hiermee hebben de leerlingen naast kennis ook al inkomen verkregen.

Het centrum heeft ook voordelen voor de hele gemeenschap. Kinderen gebruiken de verlichting om 's avonds huiswerk te maken en volwassenen gebruiken de ruimte voor vergaderingen en trainingen.

In april is het project bezocht door onze projectcoördinator. Hij bezichtigde alle onderdelen van het trainingscentrum, woonde een training bij en sprak met projectstaf, leerlingen, de leraar, CLA leden, dorpsbewoners en lokale autoriteiten. Uit alles bleek dat het project voorspoedig verloopt en door de gemeenschap erg wordt gewaardeerd.

Uitdagingen

Gomboro is een nieuw gebied voor Asudec en het project wijkt af van eerdere scholingsprojecten. Het is daarom niet verwonderlijk dat we soms voor onverwachte problemen komen te staan. Zo leerde de projectstaf dit jaar dat men vroeger moet beginnen met bomen stekken. Vanwege de hitte heeft men nu stekjes bij een lokale kweker moeten kopen. Ook heeft men enige tijd moeten experimenteren voor de moestuin goed beschermd was tegen plagen. Omdat de opbrengst eerlijk verdeeld wordt heeft gewasschade geen individuele leerlingen benadeeld.

Vervolg

Het komende jaar worden de dieren geplaatst zodat leerlingen ook praktischles in veeteelt kunnen krijgen. Ook zal begonnen worden met het opstarten van eigen bedrijfjes. Tot slot zullen de volgende 30 leerlingen geselecteerd worden.

Financieel

Specificatie van budget en projectuitgaven FY 2012:

Budgettering	Carry Over	Budget 11-12	Uitgaven	Budgetsaldo
Vee en (land)bouwmaterialen	0	57.504	54.072	3.432
Training, begeleiding, monitoring	0	4.760	3.061	1.699
Personeel en Organisatie	0	16.721	15.191	1.530
Totaal	0	78.985	72.324	6.661

Liquiditeitsverloop projectpartner:

Beginsaldo 30-6-2011		0
Ontvangsten	Heifer NL	78.955
Uitgaven		72.324
Eindsaldo 30-6-2012		6.631

B Landbouwproject

Projectdoelstelling

Het project heeft als doel de armoede en voedselonzeekerheid in Gomboro te bestrijden en tegelijkertijd de milieudegradatie in Gomboro en Gonsé tegen te gaan. Met dat doel worden 250 kansarme gezinnen geholpen met het realiseren van een pluimveehouderij en het verhogen van de landbouwproductie. Ook worden deze gezinnen geholpen met het aanplanten van een boomgaard. 350 families in Gonsé, die in een eerder project kippen en training ontvangen zullen ook geholpen worden met een boomgaard. Naast het leveren van voedsel en andere producten dragen deze boomgaarden bij aan het bestrijden van ontbossing, bodemdegradatie en verwoestijning.

Tenminste twee leden van elk gezin krijgen trainingen in bedrijfsvoering, pluimveehouderij, marketing, duurzame landbouw en man/vrouwverhoudingen. Vervolgens produceren ze zelf stenen waar een lokale bouwvakker een hok van bouwt. Voor de afwerking ontvangen ze materiaal van Asudec. Als het hok af is zullen 150 gezinnen 10 kippen en een haan ontvangen. Vervolgens sparen ze om na jaar 3 hetzelfde aantal kippen en het ontvangen materiaal aan nieuwe families door te geven. Het project stelt een veearts aan die de dieren het eerste jaar gratis zal vaccineren en behandelen. Daarna moet voor deze dienst betaald worden.

De 250 gezinnen in Gomboro en 350 in Gonsé zullen ieder een boomgaard aanleggen. Hierin zullen samen ongeveer 150.000 bomen worden geplant. Ook zullen 3.500 bomen op publieke plaatsen worden geplant. Voor de plant worden de gezinnen getraind in boomkwekerij, bodem- en water conservering en brandpreventie.

Als onderdeel van het project worden drie waterpompen geslagen om zowel mensen, kippen als bomen van voldoende water te voorzien.

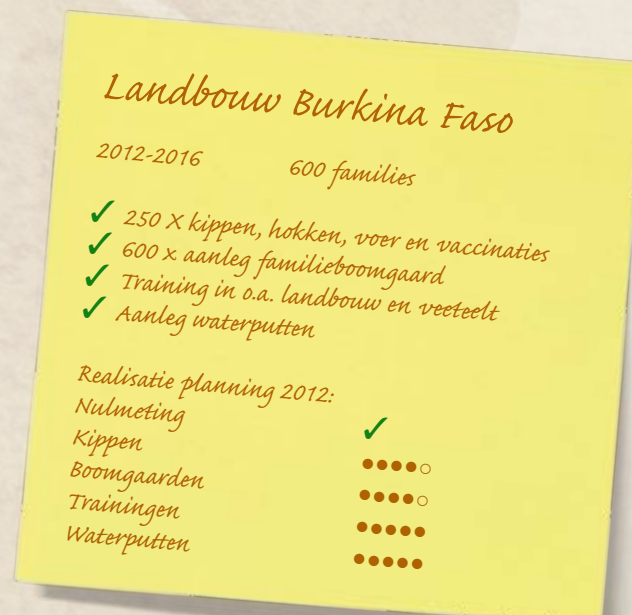
Activiteiten

Het project ging in januari van start met een nulmeting. Vervolgens is de eerste waterput gelagen. De CLA heeft 50 families geselecteerd om als eersten kippen te ontvangen. Daarbij is gekeken naar urgentie, maar ook naar motivatie en de mogelijkheid om op tijd alle voorbereidingen te treffen. De families hebben zich georganiseerd in 5 groepen. Met deze groepen hebben ze trainingen gevolgd volgens het Farmer Field School model. In deze methode wordt de training niet in een lokaal gegeven, maar op de boerderij van steeds

een andere deelnemer, waarbij de groep de boerderij ook beoordeelt en advies geeft. In deze periode zijn vooral de basisprincipes van kippenverzorging en -huisvesting behandeld.

Elke familie heeft zelf 2.000 zandstenen gemaakt waarvan een groep lokale bouwvakkers vervolgens de 50 hokken heeft gemetseld. Tijdens een officiële ceremonie ontvangen de deelnemers dakplaten, latten, cement, teer, spijkers en deuren. Hierna zijn kippen verstrekt. Vanwege de droogte waren kippen echter moeilijk verkrijgbaar, daarom is besloten elke boerderij in eerste instantie aan te vullen tot 10. Boeren die al 10 lokale kippen hadden hebben er dus nog geen gekregen. Wel hebben alle families een Europese haan gekregen.

Aan alle deelnemers is bij elkaar 1250 kilo voer uitgereikt. Als test is ook voer verkocht. Dit liep erg goed en zal worden voortgezet. Omdat de nieuwe projectleider veehouderijdeskundige is hoefde geen extra veearts te worden aangenomen. Hij heeft niet alleen alle projectkippen ingeënt, maar ook tegen vergoeding alle andere dieren van het dorp ingeënt en gezondheidszorg geboden.

In samenwerking met de lokale autoriteit in bosbeheer zijn 240 boeren getraind in het kweken en verzorgen van bomen. Aan hen zijn 2.855 bomen uitgedeeld. Het gaat om 12 soorten die dienen voor brandstof, bouw, fruit, veevoer, bodembescherming, natuurlijke afrastering, vlechtwerk en bijenhouden. Men is voorlopig afgestapt van het plan om verspreide familieboomgaarden aan te leggen, omdat de bomen zo zonder extra maatregelen niet tegen loslopend vee te beschermen zijn. In plaats daarvan is een centrale omheinde boomgaarde van 3ha aangelegd.

Impact

Omdat het project pas net is begonnen is het moeilijk om al impact te benoemen. Bij het veldbezoek in april bleek dat de motivatie voor het project bij zowel de deelnemers, de projectstaf als de hele gemeenschap erg hoog is.

Financieel

Specificatie van budget en projectuitgaven FY 2012:

Budgettering	Carry over	Budget 11-12	Uitgaven	Budgetsaldo
Vee en landbouwmaterialen	0	46.197	36.487	9.710
Training, begeleiding, monitoring	0	21.910	5.486	16.424
Personeel en Organisatie	0	18.906	11.418	7.488
Directe projectkosten	0	87.013	53.391	33.622

Liquiditeitsverloop projectpartner

Beginsaldo 1-7-2011		0
Ontvangsten	Heifer NL	50.000
Uitgaven		53.391
Eindsaldo 30-6-2012		-3.391

Uitdagingen

Deze periode had de hele Sahel met grote droogte te kampen. Ook in Gomboro heerste hierdoor voedselgebrek. De overheid heeft 180 ton graan tegen gereduceerd tarief aan de gemeenschap verkocht. Asudec heeft hiervoor de voorraadschuur ter beschikking gesteld. De droogte heeft ook het project beïnvloed. Het gebrek aan water heeft de bouw van hokken vertraagd. De boomstekjes overleefden de hitte niet en kippen waren moeilijk verkrijgbaar. Ook zorgde de droogte ervoor dat loslopend vee meer dan anders bomen kaal vrat. In juni is het beginnen te regenen, zelfs zo hard dat enkele kippenhokken beschadigd raakten. Dit is echter een kleine prijs voor gevulde waterputten en eindelijk weer een goede oogst.

Vervolg

Het komende jaar worden de resterende kippen ook uitgedeeld en worden alle families verder getraind. Het planten van bomen zal doorgaan, waarbij er meer omheining geplaatst wordt. Ook wordt er nog een waterput geslagen.

2. Voorlichting en fondsenwerving

2.1 Voorlichting

Voorlichting en bewustwording maken nadrukkelijk deel uit van de missie van Heifer. Heifer streeft op dit vlak de volgende doelen na:

- Voorlichting en bewustwording bij een breed publiek over ontwikkelingshulp en de belangrijke rol van veehouderij en landbouw in de bestrijding van honger en armoede;
- Voorlichting en bewustwording over de Heifer methode;
- Het informeren van belanghebbenden over de resultaten van de Heifer projecten;
- Het werven en behouden van donateurs en geïnteresseerden;
- Het vergroten van de naamsbekendheid.

De voorlichtingsactiviteiten van Heifer kunnen worden onderverdeeld in voorlichting gericht op de eigen achterban en publieke voorlichting. De achterban van Heifer bestaat uit een actief adressenbestand (per 1 juli 2012) van 21.000 mensen die geïnteresseerd zijn in het werk van Heifer. Hiervan zijn er 12.662 donateur (60%). Het bestand is iets gegroeid ten opzichte van vorig boekjaar. Alle voorlichtingsactiviteiten staan beschreven op bladzijde 34-35 in het schema 'Onze communicatie in beeld'.

Vermogensfondsen, bedrijven en institutionele financiers worden door Heifer als een aparte groep beschouwd. Daarom ontvangen zij tweemaal per jaar uitgebreide voortgangsrapportages van de projecten die zij steunen. Indien gewenst wordt directe informatie van projectpartners verstrekt.

2.2 Fondsenwerving

Heifer werft fondsen bij particuliere donateurs, vermogensfondsen, bedrijven en institutionele financiers. De concrete projecten en de korte lijnen met de lokale projectorganisaties maken het mogelijk donateurs helder te informeren over de besteding van hun donatie. Voor de financiële resultaten van alle fondsenwerving activiteiten wordt verwezen naar het financieel verslag.

Particuliere donateurs

Het actieve donateursbestand groeide in 2012 tot 12.662. Het aantal donaties bleef stabiel, maar het gemiddelde giftdrag daalde. Dit lijkt vooral het gevolg van de actuele economische situatie. Mede dankzij een onverwachte nalatenschap is de jaardoelstelling voor inkomsten uit particuliere donaties toch ruim gehaald. In het overzicht 'Onze communicatie in beeld' worden alle fondsenwervende activiteiten gericht op de particuliere donateurs beschreven.

Heifer streeft komend jaar naar verdere groei van het aantal donateurs, verhoging van het gemiddelde giftdrag en verhoging van het aantal giften per donateur. Om de inkomensbasis structureel te versterken wil Heifer het aantal vaste periodieke donaties verhogen en wordt een actie opgezet om inactieve donateurs te reactiveren. Gezien het toenemende aantal ontvangen nalatenschappen wordt er ook ingezet op het werven van nalatenschappen.

Vermogensfondsen

Vermogensfondsen leveren jaarlijks een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de projecten. Ook dit jaar gaven zij Heifer een aanzienlijk bedrag. Uitdaging voor de komende jaren is het vinden van meerjarige financieringen, omdat daar in de projecten behoefte aan is. Heifer wil dit bereiken door meer in te zetten op het relatiebeheer van vermogensfondsen en de kwaliteit van de informatievoorziening.

Bedrijven

Heifer heeft een bedrijvenstrategie ontwikkeld die is gebaseerd op het vinden van samenwerkingen die leiden tot win-win situaties met bedrijven. Verschillende bedrijven hebben Heifer dit jaar gesteund, maar de totale financiële bijdrage bleef beneden verwachting. De beperkte naamsbekendheid van Heifer Nederland lijkt soms een belemmering voor gezamenlijke marketingacties. Wel zijn er dit jaar plannen gemaakt voor samenwerking met een biologisch zuivelbedrijf, die per januari 2013 van start gaat.

Subsidies en institutionele financieringspartners

Momenteel heeft Heifer geen subsidies van de Nederlandse overheid. Een subsidieaanvraag onder het FLOW programma werd in december 2011 afgewezen. In september 2012 werd wel een eerste voorstel voor een Privaat Publiek Partnerschap (PPP) goedgekeurd. Een tweede, uitgewerkt voorstel wordt in december 2012 ingediend. Vanaf december 2009 ontvangt Heifer een vijfjarige Europese Unie projectsubsidie van €1,5 miljoen voor het Midlands project in Zimbabwe. Een EU voorstel dat met Send a Cow Uganda en Yente is ingediend werd helaas niet goedgekeurd. Het optimaal benutten van de EU subsidiemogelijkheden is de komende jaren een belangrijke prioriteit. In dit kader wordt intensief samengewerkt met lokale partners uit het internationale netwerk.

Heifer Project International steunt Heifer met een jaarlijkse kosten-subsidie. In juli 2011 is deze subsidie voor twee jaar vastgesteld op \$300.000 per jaar.

Vanaf 2008 neemt Heifer jaarlijks deel aan de aanvraagprocedure om beneficiant van de Postcode Loterij te worden. De concurrentie is echter groot en tot nu toe is deze aanvraag niet gehonoreerd. De Postcode Loterij heeft Heifer aangemoedigd om te blijven proberen, omdat de activiteiten van Heifer goed aansluiten bij hun doelstellingen.

2.3 Onze communicatie in beeld

What's new(s)?

3 nieuwsbrieven (post of online) met achtergrondinformatie over projecten, behaalde resultaten, nieuwsfeiten en een specifieke geldvraag voor Zimbabwe, Burkina Faso en Ghana. Totale opbrengst € 75.000.

Onze campagnes

Driemaal per jaar ontvangen onze donateurs een direct mailing (post of online) over een specifiek project of thema. Afgelopen jaar zijn de volgende direct mailings verzonden:

- Kerst: koeien voor Oeganda. Totale opbrengst € 137.500.
- Moederdag: kippen voor Burkina Faso. Totale opbrengst € 34.000.
- Zomer: steun diverse projecten. Totale opbrengst € 30.500.

Heifer goes social

Sinds 2011 worden via social media de laatste nieuwtjes gedeeld. Ook biedt het een platform om in gesprek te komen met onze achterban en geïnteresseerden.

April 2012: lancering nieuwe website!

Met de nieuwe website is Heifer online beter vindbaar en worden bezoekers concreet geïnformeerd over het werk, de resultaten en donatiemogelijkheden.

U spreekt met...

Naar aanleiding van twee belcampagnes hebben 125 donateurs toegezegd om onze projecten structureel te gaan steunen.

Dit is onze ambassadrice

Actrice Anniek Pheifer schittert niet alleen op het toneel; sinds 2010 zet ze zich in als ambassadrice van Heifer. Via haar eigen netwerk probeert ze meer bekendheid voor ons te verkrijgen.

**maak van uw afscheid
een nieuw begin**

neem een goed doel op in uw testament

Heifer in uw testament?

Heifer heeft deelgenomen aan de Campagne Nalaten en de Week van het Testament. Deze campagne informeert geïnteresseerden over de mogelijkheden van nalaten aan een goed doel.

Geef een dier!

In de schoolbanken

Heifer heeft een gratis scholenpakket gericht op het basisonderwijs dat leerlingen en docenten informeert over ontwikkelings-samenwerking en de Heifer-methode. Het lespakket 'Geef een dier' heeft er dit jaar weer voor gezorgd dat veel leerlingen hebben gespaard voor geiten, kippen en koeien.

You've got mail

Bijzondere gebeurtenissen, zoals de start van een nieuw project, een 'passing on the gift' ceremonie of Vaderdag, delen we met onze donateurs via e-mail updates.

Heifer in the picture

Via verschillende (gratis) media vragen wij aandacht voor ons werk. Dit doen we door het geven van interviews, het plaatsen van (stopper)advertenties en persberichten en de inzet van lokale radio en televisie.

De boer op!

Om te werken aan onze naamsbekendheid zijn wij ieder jaar aanwezig bij een aantal publieke evenementen. Dit jaar hadden we een stand op het evenement 'Boer zoekt Vrouw Live' en was Heifer begunstigde van de graskaas-veiling op de jaarlijkse graskaasdag in Woerden.

Uw mening telt

Uit onze jaarlijkse enquête onder het donateurspanel bleek o.a. dat onze nieuwe website zeer goed wordt beoordeeld. Ook werd duidelijk dat de panelleden ons werk bij voorkeur zelf steunen i.p.v. een dier cadeau te doen aan vrienden of familie. Panelleden, bedankt!

Hoe hebben we het gedaan?

Met ons jaarverslag informeren wij betrokkenen en geïnteresseerden over de organisatie, activiteiten en behaalde resultaten. Het jaarverslag verschijnt in december en is ook op onze website te lezen.

3. De Heifer organisatie

3.1 Mensen in de Heifer organisatie per 1 juli 2012

Raad van Toezicht

Joep Houterman	Voorzitter (aftredend op 8 februari 2014, niet herkiesbaar), Lid Directieraad Nuffic, Den Haag.
Ad Schut	Nevenfuncties o.a. voorzitter RvC Stichting Idealis, Wageningen. Lid, (aftredend 3 oktober 2012) Zelfstandig financieel consultant. Voorheen financieel directeur en concerncontroller
Corry de Lange	Lid (aftredend 24 november 2015, niet herkiesbaar) zelfstandig ondernemer Nevenfuncties: lid RvC LTO-Noord Projecten, lid Raad van Commissarissen PWN en van diverse MKB bedrijven.
Jolien Koole	Lid (aftredend 25 november 2014, herkiesbaar), zelfstandig communicatie adviseur, Culemborg.
Akke van der Zijpp	Lid (aftredend 21 maart 2015, herkiesbaar), Emeritus professor Animal Production Systems, Wageningen Universiteit, Nederland, Extraordinary professor Animal, Wildlife and Grassland Science University of the Free State, Bloemfontein, South Africa.
Björn Wijman	Lid (aftredend 27 juni 2015, herkiesbaar), Zelfstandig interim manager en docent management control Nyenrode Business Universiteit.

Meewerkend Bestuur

Rian Fokker	Voorzitter, directeur van Heifer sinds 1 juli 2009 Voorheen hoofd Beleidsbeïnvloeding en Global Programs bij internationale NGO, geen nevenfuncties.
Marius van der Veeken	Bestuurslid, manager bedrijfsvoering en financiën sinds 1 februari 2003. Voorheen bankier, financieel consultant en zelfstandig ondernemer. Geen nevenfuncties.

Medewerkers

Anne-Marije in 't Veld	Voorlichting en fondsenwerving
Eva Geensen	Voorlichting en fondsenwerving
Willy Mureau	Donorservice en administratie
Gijs Paaimans	Projecten

3.2 Activiteiten van de raad van toezicht in het boekjaar 2011-2012

Tot ons genoegen zijn we er in geslaagd om de raad van toezicht te versterken met twee nieuwe leden. Op 21 maart 2012 trad emeritus professor Dr. Akke van der Zijpp toe als lid. Zij is een autoriteit op het gebied van veehouderij en internationale ontwikkelings samenwerking. Op 27 juni 2012 trad Drs. Björn Wijman RA toe als lid. Hij heeft een brede ervaring in financieel en organisatie management. Ad Schut is per 3 oktober 2012 afgetreden. Wij danken Ad Schut voor zijn actieve bijdragen en danken Akke van der Zijpp en Björn Wijman voor hun toetreding. Met deze versterkingen zijn alle relevante expertises naar behoren vertegenwoordigd in de raad van toezicht.

In het boekjaar heeft de raad van toezicht vier keer vergaderd. Aan de hand van de rapportages door het bestuur werd in deze vergaderingen onder andere gesproken over de voortgang in projecten, voorlichting en fondsenwerving, organisatie en financiën en de samenwerking met de partners in het internationale netwerk.

Bijzondere aandacht werd gegeven aan de conclusies van de interne mid-term evaluatie van Heifer. De raad van toezicht onderschrijft de conclusies van de evaluatie en constateert dat de Heifer projecten goede resultaten laten zien en dat de projectmonitoring goed loopt. Er is een sprong voorwaarts gemaakt in fondsenwerving en communicatie, maar de zo gewenste aanwas in institutionele financieringen is nog niet gerealiseerd. Naar aanleiding van de evaluatie geeft de raad de volgende adviezen:

- Aanscherpen van de acquisitiestrategie voor institutionele financieringen
- In specifieke situaties externe veehouderij expertise inschakelen ter verdere versterking van het projectbeheer
- Bij fondsenwerving een meer gerichte doelgroep benadering
- Intensiever gebruik van social media

3.3 Personeelsbeleid

Heifer is een informele organisatie met hoog gekwalificeerde medewerkers, die sterk zijn verbonden door hun grote betrokkenheid bij de doelstellingen van Heifer. Er wordt veel aandacht besteed aan de ontwikkeling en opleiding van de medewerkers. Het ziekteverzuim is bijzonder laag. De arbeidsvoorwaarden zijn gebaseerd op de CAO Welzijn.

De raad van toezicht verleende goedkeuring aan de volgende besluiten:

- Vaststelling jaarrekening 2010-2011, vaststelling vermogensmutaties en decharge van het bestuur
- Vaststelling personeelsformatie 2011-2013
- Een tussentijdse toevoeging aan de bestemmingsreserve projecten
- Vaststelling planning eindevaluatie strategisch plan 2010-2013
- Vaststelling jaarplan en begroting 2012-2013.

Het functioneren van het bestuur is geëvalueerd en positief beoordeeld door de raad van toezicht. De raad is tevreden over de samenwerking met het bestuur en de kwaliteit van de informatievoorziening. Het tijdelijke arbeidscontract van de directeur is verlengd voor onbepaalde tijd. Het salaris van de directie is passend voor de omvang en complexiteit van de organisatie en valt binnen de normen van de commissie Wijffels.

In de vergadering van 3 oktober 2012 werden Björn Wijman en Corry de Lange benoemd tot lid van de audit commissie. De auditcommissie heeft op 6 november 2012 het accountantsverslag 2011-2012 van Mazars besproken met het bestuur en de accountant. De accountant concludeert in zijn verslag dat de administratieve organisatie en het intern beheersingsstelsel adequaat zijn ingericht. De controle van de jaarrekening leidde niet tot correcties. De bespreking in de auditcommissie was vooral gericht op de toekomst van de organisatie en met name de mogelijkheden voor het verwerven van baten in een economisch moeilijke markt.

Jaarverslag en jaarrekening 2011-2012 zijn goedgekeurd door de raad van toezicht en vastgesteld door het bestuur op 22 november 2012.

Het aantal FTE is in dit boekjaar gehandhaafd op 4,3 FTE. Dit is het minimale niveau dat nodig is om alle activiteiten op professionele wijze te kunnen uitvoeren. Bij voldoende financiële ruimte zal de organisatie geleidelijk worden uitgebreid. De belangrijkste focus ligt hierbij op versterking van de capaciteit om institutionele financieringen aan te trekken en de fondsenwerving uit te breiden.

Heifer heeft geen formeel MVO beleid, maar in de dagelijkse praktijk wordt hier wel zoveel mogelijk aandacht aan besteed. Hierbij valt te denken aan duurzame inkoopkeuzes, verschuiving van papieren naar elektronische informatievoorziening, energieverbruik etc. In de projecten vormen duurzaamheid en klimaat en milieuaspecten essentiële onderdelen van planning en uitvoering.

Vrijwilligers

Heifer onderscheidt de vrijwilligers in twee groepen. Een klein aantal

mensen is structureel aan Heifer verbonden en ondersteunt Heifer met persoonlijke kennis en inzet. Een goed voorbeeld is de raad van toezicht die zich onbezoldigd inzet voor Heifer. Deze groep vrijwilligers staat dicht bij de organisatie en wordt regelmatig geïnformeerd. De tweede groep vrijwilligers bestaat uit de honderden mensen die door de jaren heen een groot aantal spontane activiteiten hebben georganiseerd om Heifer te steunen. Bij Heifer staan deze mensen geregistreerd als donateur, maar hun bijdrage is vaak veel groter dan dat.

3.4 Verantwoordingsverklaring

In 2008 is vanuit de vervlechting van de Code Wijffels met het CBF Keur de verantwoordingsverklaring als toetsingsinstrument ingesteld. In deze verklaring legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de hand van drie principes. Hierna is een samenvatting opgenomen van de verantwoordingsverklaring d.d. 22 november 2012.

I. Besturen en Toezicht houden

Heifer heeft gekozen voor het bestuursmodel waarin besturen en toezicht houden organiek zijn gescheiden. Het meewerkend bestuur bestaat uit de directeur en de manager bedrijfsvoering en financiën. De onbezoldigde raad van toezicht heeft een controlerende en adviserende rol. Zij benoemt de leden van het bestuur, beoordeelt hen jaarlijks en stelt hun salaris vast. Vanuit de raad van toezicht is een auditcommissie samengesteld die toeziet op de financiële verantwoording. De procedures voor benoeming, besluitvorming en werkwijze van het bestuur, de raad van toezicht en de auditcommissie is in samenhangende reglementen vastgelegd.

Voor een aantal bestuursbesluiten is voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht vereist. Dit geldt onder andere voor het vaststellen van strategische plannen en begrotingen, het overschrijden van de begroting met een bedrag groter dan €10.000, ingrijpende personele mutaties, het vaststellen van de jaarrekening en het wijzigen van de statuten.

Heifer hanteert een strategische planning cyclus van vijf jaar, maar als gevolg van de moeilijke economische situatie is in 2010 een strategisch plan voor drie jaar vastgesteld. Jaarlijks wordt een operationeel jaarplan met taakstellende begroting opgesteld. Per kwartaal rapporteert het bestuur over de voortgang van jaarplan en begroting aan de raad van toezicht.

De door de raad van toezicht aangestelde gecertificeerde register-accountant controleert jaarlijks de administratieve organisatie en interne controle procedures en de jaarrekening.

II. Optimale besteding van middelen

Heifer heeft de programmadoelstelling in het strategisch plan vertaald naar specifieke, meetbare resultaten. In het jaarplan en de begroting worden de beoogde resultaten vastgesteld met een planning van de bijbehorende activiteiten. De inhoudelijke en financiële voortgang wordt door de raad van toezicht per kwartaal gecontroleerd aan de hand van rapportages door het bestuur.

Heifer werkt met een kwaliteitssysteem op basis van de Partos streefwaarden waarin de procedures en verantwoordelijkheden voor partnerkeuze, projectgoedkeuring, monitoring en evaluatie eenduidig zijn vastgelegd. De status van de projecten ligt vast in een projectdatabase. Over ieder project wordt twee keer per jaar inhoudelijk en vier keer per jaar financieel gerapporteerd. Projecten boven €50.000 worden extern geëvalueerd.

In de publicaties van Heifer wordt regelmatig de uitdrukking 'symbolische gif' gebruikt. Met deze uitdrukking geeft Heifer aan, dat het geld dat een donateur geeft voor een bepaald project of soort dieren kan worden ingezet. Heifer wil donaties op de meest effectieve en efficiënte wijze inzetten, daar waar deze het hardst nodig zijn.

Er zijn interne kostennormen vastgesteld voor fondsenwerving en administratie en beheer. Voor inkopen boven €10.000 wordt offertevergelijking gedaan.

III. Communicatie met belanghebbenden

De communicatie met de verschillende groepen belanghebbenden van Heifer wordt in onderstaande communicatiematrix weergegeven.

Belanghebbenden	Nieuwsbrief (3x p/j)	Direct mail (3x p/j)	Voortgangsrapportage (2x p/j)	Jaarverslag	Rechtstreekse info van partner organisatie	Project bezoek	Persoonlijk overleg	Website	Social media
<i>Particuliere donateurs</i>	✓	✓		✓				✓	✓
<i>Vrijwilligers</i>	✓			✓			✓	✓	✓
<i>Bedrijven en vermogensfondsen</i>			✓	✓			✓	✓	✓
<i>Institutionele financiers & subsidieverstrekkers</i>			✓	✓	✓		✓	✓	
<i>Partnerorganisaties</i>				✓		✓	✓		
<i>Internationaal netwerk</i>				✓			✓		
<i>Projectdeelnemers</i>						✓	✓		
<i>Zuidelijke overheden & ambassades</i>					✓	✓	✓		
<i>Brancheorganisaties</i>				✓			✓	✓	✓

De communicatie met buitenlandse belanghebbenden is nader beschreven in het hoofdstuk Heifer Programma. De communicatie met de Nederlandse achterban wordt toegelicht in het hoofdstuk Voorlichting en Fondsenwerving.

Heifer is een lerende organisatie die streeft naar voortdurende verbetering van haar werk. Heifer heeft hiertoe onder andere een klachtenprocedure ontwikkeld, die voor iedereen inzichtelijk is via de website. Elke klacht wordt geregistreerd en de afhandeling wordt vastgelegd. Jaarlijks worden de klachten geanalyseerd en waar nodig wordt het beleid aangepast.

Heifer is actief lid van de Nederlandse brancheorganisaties Partos, AgriProFocus, Instituut Fondsenwerving (IF) en Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). Als lid van de VFI onderschrijft Heifer de afgesproken gedragscode voor fondsenwervende instellingen.

Heifer is aangesloten bij het Centraal Bureau Fondsenwerving. Het CBF Keur voor Goede Doelen is met ingang van 1 juli 2004 toegekend en is per 1 januari 2012 verlengd tot 1 januari 2015.

Het Bestuur

R. Fokker

M. van der Veeken

4. Doelstelling en strategie

4.1 Statutaire missie

“Heifer draagt bij aan een structurele verbetering van welvaart en welzijn van mensen in ontwikkelingslanden, door middel van geïntegreerde landbouwprojecten die worden geïnitieerd en gedragen door hun gemeenschappen, met de betrokkenheid en financiële steun van Nederlandse donateurs.”

4.2 Strategisch plan 2010-2013

Het strategisch plan 2010-2013 is vanwege de onzekere economische omstandigheden beperkt tot drie in plaats van de gebruikelijke vijf jaar. Het plan gaat uit van de toegevoegde waarde van Heifer door haar focus op de ontwikkeling van landbouw en veehouderij en haar concrete en effectieve projectaanpak. De uitdaging is dat de organisatie dit zal moeten bewijzen in een omgeving waarin de gevolgen van de economische crisis steeds duidelijker worden, kritiek op de ontwikkelingssector sterker klinkt dan ooit en de concurrentie tussen ontwikkelingsorganisaties groot is.

Vanaf juli 2011 richt Heifer zich uitsluitend op projecten in Afrika. In de projecten wordt veel aandacht besteed aan verdere verbetering van effectiviteit en efficiëntie, versterking van de positie van vrouwen, samenwerking met lokale overheden, klimaat en milieu. Deze aspecten spelen een belangrijke rol bij de goedkeuring van projectvoorstellen en de monitoring van de projectvoortgang.

In voorlichting en fondsenwerving wil Heifer met een creatieve inzet van communicatiemiddelen beter in beeld komen bij jongere doelgroepen. In juni 2011 is een nieuw marketing communicatieplan vastgesteld, dat een nadere invulling geeft aan de marketingstrategie voor de jaren 2011-2013. Er is een sterke focus op de werving van institutionele financieringen en subsidies en een actieve bedrijvenstrategie.

De missie van Heifer is tweeledig. Naast haar bijdrage aan structurele armoedebestrijding wil Heifer het Nederlandse publiek betrekken bij de problemen van mensen in armoede. Heifer vraagt door middel van voorlichting aandacht voor de rol van landbouw en veeteelt in armoedebestrijding. Die voorlichting draagt ook bij aan een heldere positionering van Heifer binnen het veld van de ontwikkelingssamenwerking en vergroot de naamsbekendheid bij het Nederlandse publiek.

Doelstellingen in het strategisch plan 2010-2013

1. Heifer versterkt 7 Afrikaanse partnerorganisaties, die met goede projecten de inkomens en voedselsituatie van ten minste 4000 families duurzaam verbeteren, hun gemeenschappen en organisaties versterken en hun belangen verdedigen;
2. De educatie activiteiten van Heifer dragen bij aan meer bewustwording in de Nederlandse samenleving voor de rol die landbouw en veeteelt spelen in armoedebestrijding;
3. Institutionele donors verschaffen Heifer en haar programma's lange termijn financiering voor een totaalbedrag van 1,8 miljoen Euro in 3 jaar;
4. In 2013 is de naamsbekendheid van Heifer aanmerkelijk toegenomen en het jaarlijks inkomen uit eigen fondsenwerving gestegen tot tenminste 760.000 Euro;
5. Heifer maakt actief deel uit van een sterk internationaal netwerk, dat bijdraagt aan duurzame agrarische en sociaaleconomische ontwikkeling;
6. Heifer is een professionele, duurzame, efficiënte en transparante organisatie.

4.3 Kwaliteit en risicobeheersing

Bij het maken van het strategisch plan is een logframe opgesteld, waarin doelstellingen en indicatoren zijn beschreven. In de operationele jaarplannen worden per doelstelling de activiteiten gepland. Per kwartaal worden de activiteiten gerapporteerd en waar nodig bijgestuurd. De procedures voor projectgoedkeuring, monitoring en evaluatie voldoen aan het kwaliteitssysteem gebaseerd op de Partos streefwaarden.

Bij de vaststelling van het strategisch plan 2010-2013 is het Heifer risicomodel geactualiseerd. De gedetailleerde risico analyse wordt jaarlijks getoetst en indien nodig aangepast. In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste risico's met (mogelijke) gevolgen en maatregelen.

Risicogebied	Risico en mogelijke gevolgen	Maatregelen
Fondsenwerving en reputatie	Economische teruggang, toenemende concurrentie, negatieve publiciteit over de sector kunnen leiden tot afnemende inkomsten.	Diversificatie in inkomsten, financiering en subsidies. Versterken van binding met donateurs door goede voorlichting. Benadrukken van de eigen Heifer methode.
Projectimplementatie	Politieke instabiliteit in projectlanden, gebrekkige infrastructuur, klimaatproblemen, beperkte marktmogelijkheden voor de producten, minder goede partners, onvoldoende samenwerking in de groepen, en corruptie kunnen de resultaten van de projecten nadelig beïnvloeden.	Heifer werkt intensief samen met zorgvuldig gekozen partners, die de projectgroepen intensief begeleiden, meestal met steun van lokale overheden. In de projectvoorstellen worden de risico's voor de projecten geïnventariseerd. Gepropageerde landbouwmethoden maken betrokken boeren minder kwetsbaar voor droogte. In projecten wordt in toenemende mate aandacht besteed aan value chains en het versterken van de positie van boeren daarin. Er is een actief anti-corruptiebeleid.
Organisatie	Heifer is een klein team zodat de afhankelijkheid van individuele medewerkers groot is. De mensen hebben daarbij grote individuele verantwoordelijkheden.	Belangrijke taken en relaties worden zoveel mogelijk gedeeld door twee mensen, er is een goede archiefstructuur met backup. De raad van toezicht houdt professioneel toezicht.
Financiële tegenvallers	Dalende inkomsten kunnen leiden tot een tekort op de lopende projectverplichtingen, relatief te hoge kostenratio's en onzekere continuïteit.	Projectverplichtingen worden pas aangegaan als de financiering voor het eerste jaar volledig en de totale periode voor de helft is gedekt. In 2010 is de organisatie verkleind en aangepast aan een lager inkomen. Er wordt een continuïteitsreserve opgebouwd ter grootte van 1 jaar vaste kosten. Momenteel is deze 58% van deze kosten.

4.4 Tussentijdse evaluatie

Halverwege de strategische plan periode heeft Heifer een interne evaluatie gehouden. De voortgang per doel is beoordeeld en de risico's zijn in kaart gebracht. De evaluatie diende als basis voor het jaarplan 2012-2013.

Geconcludeerd wordt dat Heifer wat achter ligt bij het goedkeuren van nieuwe projecten, omdat het inkomen iets lager is dan gepland. De projectevaluaties van de afgelopen periode zijn over het algemeen zeer positief geweest, doelen werden vrijwel overal gehaald. Projectinnovaties op het gebied van klimaat, gender en beleidsbeïnvloeding worden goed toegepast in nieuwe voorstellen. Partners zijn over het algemeen tevreden over de samenwerking met Heifer Nederland. Het projectmonitoring systeem functioneert goed. De komende periode zal er tijd worden geïnvesteerd in kennisontwikkeling en het stroomlijnen van projectsystemen.

De lichte groei van de inkomsten is, zeker gezien de bezuiniging van zo'n 30% op de kosten, een aanzienlijke prestatie. Tegelijkertijd heeft het team het gevoel dat lichte groei niet voldoende is; dat er een sprong gemaakt moet worden om een steviger basis voor de toekomst te leggen. Institutionele fondsenwerving is daarvoor van groot belang. Dat betekent dat de kennis over de grote institutionele donors moet toenemen. Gezien de toenemende belangstelling voor private sector ontwikkeling betekent het ook dat we

4.5 Vooruitblik naar 2013

In het komende jaar willen we de steun aan vier bestaande projecten voortzetten en drie nieuwe projectvoorstellen goedkeuren voor Ghana, Malawi en Ethiopië. In totaal zullen 2.800 families dieren ontvangen. Vier afgesloten projecten moeten worden geëvalueerd. Voorlichting en bewustwording activiteiten worden voortgezet en waar mogelijk verbeterd. Onze achterban zal worden geïnformeerd via nieuwsbrieven per post of e-mail. De website moet meer publiek trekken en het gebruik van social media zal worden uitgebreid. Belangrijke uitdaging is het binnenhalen van tenminste één nieuwe meerjarige projectsubsidie. Goede samenwerking in het internationale netwerk is hiervoor cruciaal.

ons netwerk in het bedrijfsleven zullen moeten verbeteren. Omdat financiers zich steeds meer richten op lokale organisaties moet veel aandacht worden besteed aan lopende hervormingen binnen het netwerk. Daar zal Heifer Nederland intensief bij betrokken blijven.

Met een nieuwe website, een actieve Facebook pagina en het gebruik van Twitter en Youtube heeft Heifer een goede mix van social media en meer traditionele communicatiekanalen. Het gebruik van de nieuwe media vergt een nieuwe manier van werken bij zowel Heifer Nederland als bij de partners. Ook de integratie van oude en nieuwe kanalen kan nog verder verbeterd worden.

Daarnaast ligt er een uitdaging in het verhogen van de gemiddelde gift, die de afgelopen jaren een dalende trend heeft vertoond, en het binden van bestaande donateurs door notariële akten of periodieke machtigingen. Het gericht benaderen van nieuwe doelgroepen moet bijdragen aan verhoging van de inkomsten. Ook moet meer aansluiting bij het bedrijfsleven worden gevonden.

Al met al realiseert het team zich dat het van groot belang is meer naar buiten te treden, meer en strategischer in netwerken te opereren en meer prikkels van buiten naar binnen te halen. Voor dat laatste zal de externe evaluatie van het strategisch plan in het volgende boekjaar een belangrijke kans bieden.

Door een aantal concrete toezeggingen bij het begin van het boekjaar is het inkomen uit eigen fondsenwerving begroot op 835.000 Euro, een stijging van ruim 20%.

Op het programma staan tevens de externe evaluatie van de realisatie strategisch plan 2010-2013, het opstellen van het strategisch plan 2013-2016 en de verlenging van de financieringsovereenkomst met HPI USA.

5. Financieel verslag

- 5.1 Balans per 30 juni 2012
- 5.2 Staat van baten en lasten boekjaar 2011-2012
- 5.3 Kasstroom overzicht 2011-2012
- 5.4 Grondslagen voor de financiële verslaggeving
- 5.5 Toelichting op de balans
- 5.6 Toelichting op de staat van baten en lasten
- 5.7 Meerjarenbegroting

5.1 Balans

ACTIVA	30 juni 2012	30 juni 2011
<i>Materiële vaste activa</i>	8.821	10.721
	8.821	10.721
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>	3.162	546.653
Liquide middelen	648.477	149.537
	651.639	696.190
Totaal	660.460	706.911
PASSIVA		
<i>Reservers en fondsen</i>		
Reserves		
- Continuïteitsreserve	208.451	217.648
- Bestemmingsreserves	59.840	0
	268.291	217.648
Fondsen		
- Bestemmingsfondsen	330.127	154.491
	598.418	372.139
<i>Totaal reserves en fondsen</i>	598.418	372.139
Kortlopende schulden	62.042	334.772
Totaal	660.460	706.911

5.2 Staat van baten en lasten boekjaar 2011-2012

	Realisatie 2011-2012	Begroting 2011-2012	Realisatie 2010-2011
Baten:			
- Baten uit eigen fondsenwerving	681.463	665.000	656.769
- Baten uit acties van derden	216.148	200.000	116.000
- Subsidies van overheden	411.546	576.074	439.217
- Overige baten	12.961	0	3.067
Som der baten	1.322.118	1.441.074	1.215.053
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
- Projecten	660.685	970.905	738.632
- Voorlichting	244.059	251.095	249.089
	<u>904.744</u>	<u>1.222.000</u>	<u>987.721</u>
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	103.442	106.577	104.301
Kosten verkrijging subsidies	26.107	26.440	4.831
	<u>129.549</u>	<u>133.017</u>	<u>109.132</u>
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	61.546	62.298	48.907
	<u>61.546</u>	<u>62.298</u>	<u>48.907</u>
Som der lasten	1.095.839	1.417.315	1.145.760
Resultaat	<u>226.279</u>	<u>23.759</u>	<u>69.293</u>

Resultaatbestemming 2011-2012

Toevoeging/onttrekking aan:	
Continuïteitsreserve	-9.197
Bestemmingsreserves	59.840
Bestemmingsfondsen	175.636
	<u>226.279</u>

5.3 Kasstroomoverzicht 2011-2012

	2011-2012	2010-2011
Fondsenwerving (excl. AKV)	634.312	552.960
Subsidies (excl. AKV)	844.591	0
Uitgaven fondsenwerving	-57.086	-50.884
Uitgaven subsidies	0	0
Uitgaven voorlichting	-133.200	-118.728
Projectuitgaven via hulporganisaties	-826.864	-377.078
<i>Totale kasstroom doelstelling</i>	<i>461.753</i>	<i>6.270</i>
Kosten eigen organisatie	-357.282	-353.193
Apparaatskostenvergoeding (AKV)	371.398	220.636
Mutatie vorderingen	2.348	8.137
Mutatie schulden	5.863	1.938
<i>Totale kasstroom exploitatie</i>	<i>22.327</i>	<i>-122.482</i>
(Des)investeringen materiële vaste activa	1.900	-8.797
<i>Totale kasstroom investeringen</i>	<i>1.900</i>	<i>-8.797</i>
Rente en incidentele baten	12.960	3.067
<i>Totale kasstroom financiering</i>	<i>12.960</i>	<i>3.067</i>
Totale kasstroom	<u>498.940</u>	<u>-121.942</u>
Liquide middelen op 1 juli 2011	149.537	271.479
Liquide middelen op 30 juni 2012	648.477	149.537
Mutatie liquide middelen	<u>498.940</u>	<u>-121.942</u>

Het kasstroomoverzicht sluit met een toename van 498.940 Euro (vorig jaar afname 121.942 Euro). Deze toename is vooral het gevolg van de ontvangst van een subsidietermijn van de Europese Unie aan het einde van het boekjaar en de reservering van ontvangsten uit eigen fondsenwerving voor projectuitgaven in volgende boekjaren.

5.4 Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening 2011-2012 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende instellingen.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij de betreffende grondslag voor een specifieke post in de jaarrekening anders vermeldt, worden alle activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in buitenlandse valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. Koersverschillen zijn opgenomen in de staat van baten en lasten.

(Im)materiële vaste activa

De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, op basis van de geschatte economische levensduur. De restwaarde van de vaste activa wordt op nihil gesteld. De gehanteerde afschrijvingstermijn is drie jaar.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met een voorziening tegen mogelijke oninbaarheid.

Continuïteitsreserve

De reserve ten behoeve van de continuïteit van de organisatie bedraagt maximaal 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de eigen organisatie.

Baten eigen fondsenwerving

De opbrengsten uit mailingacties, donaties, giften en overige baten worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen. Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Subsidies en projectfinancieringen

Subsidiebatens en projectfinancieringen worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn ontvangen, of het daartoe strekkende betalingsverzoek is goedgekeurd.

Bestedingen

De bestedingen worden verdeeld over de doelstellingen:

- *Ontwikkelingsprojecten*

De verstrekte steun en subsidie wordt verantwoord in het jaar waarin de betaling aan de projectpartner is verricht, of het daartoe strekkende betalingsverzoek van de projectpartner is goedgekeurd. De bestedingen door de partnerorganisaties worden verantwoord in interne projectrapportages die de partnerorganisaties aan Heifer verstrekken en in de jaarverslagen van de partnerorganisaties, die door onafhankelijke gekwalificeerde accountants worden gecontroleerd.

- *Voorlichting*

De totale directe kosten van voorlichting en fondsenwerving worden voor 70% toegerekend aan voorlichting en bewustmaking en voor 30% aan fondsenwerving. Deze door het bestuur vastgestelde toewijzing van de communicatiekosten is gebaseerd op analyse van de communicatie activiteiten naar doelgroep, doelstelling, activiteit en tekstinhoud en procentuele toewijzing van de onderliggende kostenrekeningen. Jaarlijks worden de gerealiiseerde communicatiekosten geanalyseerd volgens dit model.

Operationele kosten

De kosten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Dit betekent, dat rekening wordt gehouden met vooruitbetaalde c.q. nog te betalen posten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode en geeft een volledig overzicht van de geldstromen in de organisatie gedurende het boekjaar. In de kasstroom doelstelling zijn alle ontvangsten en uitgaven opgenomen in het kader van de doelstellingen van de organisatie. In de kasstroom exploitatie zijn de kosten van de eigen organisatie opgenomen en de ontvangsten die zijn aangewend om deze kosten te dekken. Deze ontvangsten bestaan uit de kostenbijdrage van Heifer Project International USA, de overeengekomen kostenbijdragen in andere subsidiecontracten en maximaal 20% van de ontvangsten uit eigen fondsenwerving. Binnen deze 20% worden ook de uitgaven fondsenwerving gedekt.

5.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa	Euro	Euro	Euro
Activa bedrijfsvoering	Inventaris	Software	Totaal
Aanschafwaarde per 01-07-2011	56.621	30.618	87.239
Investerings boekjaar	3.064	0	3.064
Aanschafwaarde per 30-06-2012	59.685	30.618	90.303
Cumulatieve afschrijvingen per 01-07-2011	45.900	30.618	76.518
Afschrijvingen boekjaar	4.964	0	4.964
Cumulatieve afschrijvingen per 30-06-2012	50.864	30.618	81.482
Boekwaarde per 01-07-2011	10.721	0	10.721
Boekwaarde per 30-06-2012	8.821	0	8.821

	30 juni 2012	30 juni 2011
	Euro	Euro
Vorderingen en overlopende activa		
• Te ontvangen slottermijn TMF subsidie	0	61.857
• Te ontvangen projectsubsidie Europese Unie	0	439.217
• Te ontvangen nalatenschappen	0	40.070
• Vooruitbetaalde huur	1.256	1.256
• Waarborgsommen	1.258	1.258
• Vooruitbetaalde kosten	648	2.996
	3.162	546.653
Liquide middelen		
Kas	976	201
Bank- en girorekeningen	331.157	143.051
Depotrekening subsidie Europese Unie	316.344	6.285
	648.477	149.537

Vorderingen

De per 30 juni 2011 openstaande subsidievorderingen en nalatenschappen zijn in het boekjaar volledig ontvangen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn volledig direct opneembaar. Het beleggen van liquiditeitsoverschotten op korte termijn past niet in het beleid van de organisatie.

PASSIVA**Reserves en fondsen**

	Continuïteit reserve	Bestemming reserve projecten	Subtotaal Reserves	Bestemmingsfonds projecten	Totaal
Euro					
Stand per 30-06-2011	217.648	-	217.648	154.491	372.139
<i>Mutatie in boekjaar</i>	<i>9.197-</i>	<i>59.840</i>	<i>50.643</i>	<i>175.636</i>	226.279
Stand per 30-06-2012	208.451	59.840	268.291	330.127	598.418

Om in tijden van tegenvallende inkomsten (bijvoorbeeld door macro-economische omstandigheden, negatieve publiciteit over de sector, toenemende concurrentie, politieke ontwikkelingen) de continuïteit te waarborgen bouwt Heifer een continuïteitsreserve op ter grootte van 100% van de jaarlijkse operationele kosten. De afgelopen jaren is deze opbouw door de economische crisis achtergebleven bij de doelstelling. Per 30-6-2012 bedraagt de reserve 58% van de operationele kosten.

In de bestemmingsreserve projecten is het vermogen vastgelegd, dat door het bestuur is gereserveerd voor lopende projecten. De specificatie luidt als volgt:

<i>Ontvangen donaties gereserveerd voor Gomboro project Burkina Faso</i>	59.840
--	--------

In het bestemmingsfonds projecten is het vermogen vastgelegd, waaraan door de donateur een bepaalde bestemming is gegeven en dat nog niet aan het project is besteed. De specificatie luidt als volgt:

<i>Subsidie Europese Unie, project Zimbabwe Midlands</i>	316.345
<i>Subsidie Europese Unie, projectbegeleidingskosten</i>	
<i>HPI USA</i>	9.615
<i>Donatie voor project Kameroen</i>	4.167
Totaal	<u><u>330.127</u></u>

	30 juni 2012	30 juni 2011
	Euro	Euro
Kortlopende schulden		
Crediteuren	10.309	12.070
Te betalen projectverplichtingen	0	278.594
Belastingen en sociale lasten	16.689	15.432
Overlopende passiva	35.044	28.676
	<u>62.042</u>	<u>334.772</u>

De per 30 juni 2011 openstaande projectverplichtingen zijn in het boekjaar volledig voldaan.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Op 28 december 2009 werd een vijfjarige subsidie toegekend door de Europese Unie voor het project Midlands Zimbabwe. Op grond van deze subsidietoekenning werd op 29 april 2010 een vijfjarige projectovereenkomst gesloten met Heifer Project International Zimbabwe voor de uitvoering van het project Midlands Zimbabwe. Onderstaand volgt een overzicht van het verloop van de contracten in het boekjaar.

Subsidie overeenkomst Europese Unie

Begroting totale projectkosten	1.623.537
Eigen bijdrage Heifer Nederland	-56.824
Bijdrage Heifer Project International USA	-56.824
Subsidiecontract EU	1.509.889
Ontvangen subsidietermijnen staat van baten en lasten	-1.105.367
Nog te ontvangen subsidie	404.522
Saldo depotrekening	316.345
Totaal beschikbaar	720.867

Projectovereenkomst HPI Zimbabwe

Begroting totale projectkosten	1.623.537
Bijdrage Heifer Project International USA	-53.106
Projectbegeleidingskosten Heifer NL en USA	-106.213
Contractuele projectverplichting	1.464.218
Betaalde projecttermijnen staat van baten en lasten	-779.009
Openstaande projectverplichting	685.209

Projectbegeleidingskosten

Begrote begeleidingskosten	106.213
Op EU subsidie in rekening gebrachte kosten	-72.313
Nog te verrekenen kosten	33.900

Voor de kantoorruimte aan de Kade 23 te Roosendaal is een direct opzegbaar huurcontract afgesloten met een opzegtermijn van twaalf maanden. De kosten voor het boekjaar 2012-2013 bedragen €15.068.

5.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2011/2012	2010/2011	
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Baten uit eigen fondsenwerving			
<i>Mailingacties en particuliere giften</i>			
- Kerstmailing	137.413	155.000	151.876
- Nieuwsbrieven	75.334	70.000	67.471
- Overige mailingacties	64.723	60.000	35.815
- Nalatenschappen	68.089	0	40.070
- Overige particuliere giften	54.790	75.000	99.421
<i>Totaal particuliere giften</i>	<i>400.349</i>	<i>360.000</i>	<i>394.653</i>
<i>Donaties vermogensfondsen</i>	<i>206.463</i>	<i>200.000</i>	<i>184.989</i>
<i>Donaties bedrijven</i>	<i>38.231</i>	<i>60.000</i>	<i>21.551</i>
<i>Donaties scholen</i>	<i>6.292</i>	<i>15.000</i>	<i>17.364</i>
<i>Activiteiten en overige</i>	<i>30.128</i>	<i>30.000</i>	<i>38.212</i>
Totaal baten eigen fondsenwerving	681.463	665.000	656.769
<i>Baten uit acties van derden</i>			
Bijdrage Heifer International	216.148	200.000	116.000
<i>Totaal</i>	<i>216.148</i>	<i>200.000</i>	<i>116.000</i>
<i>Subsidies overheden</i>	<i>411.546</i>	<i>576.074</i>	<i>439.217</i>
<i>Overige baten</i>	<i>12.961</i>	<i>0</i>	<i>3.067</i>
Totaal andere baten	640.655	776.074	558.284
Som der Baten	1.322.118	1.441.074	1.215.053

Toelichting op de ontwikkeling van de baten

De opbrengst van DM campagnes bleef iets achter op de begroting. Het aantal ontvangen donaties daalde met 3% en het gemiddelde gifbedrag daalde met 7%. Het aantal actieve donateurs in de database is gestegen van 12.368 naar 12.662. Door de ontvangen nalatenschappen zijn de totale particuliere donaties 11% hoger dan begroot en 2% hoger dan vorig boekjaar.

De donaties van vermogensfondsen zijn 3% boven begroting en 11% hoger dan vorig boekjaar. De donaties van bedrijven zijn lager dan begroot, maar nagenoeg verdubbeld ten opzichte van vorig boekjaar. Donaties van scholen daalden sterk, de opbrengst van activiteiten bleef nagenoeg gelijk.

De totale baten uit eigen fondsenwerving zijn 2% hoger dan begroot en 4% hoger dan vorig boekjaar.

Ondanks verschillende aanvragen is het begrote nieuwe subsidiecontract van 300.000 Euro in het boekjaar niet gerealiseerd. De ontvangsten uit bestaande subsidiecontracten zijn hoger dan begroot, omdat het betaalschema van het EU subsidiecontract is aangepast aan het activiteitschema van het project in Zimbabwe. De hoge overige baten zijn vooral koersresultaten van valutatermijntransacties die ter afdekking van lopende projectverplichtingen werden gesloten.

Opgeteld is de som der baten 8% lager dan begroot, maar 9% hoger dan vorig boekjaar.

LASTEN**Specificatie en verdeling kosten naar bestemming**

Bestemming	Doelstelling		Werving baten		Beheer en Administratie	Totaal 2011-2012	Begroot 2011-2012	Totaal 2010-2011
	Projecten	Voorlichting	Eigen fonds werving	Subsidies Overheden				
Projectbijdragen	548.270					548.270	856.813	622.955
Publiciteit communicatie		133.200	57.086			190.286	198.305	169.612
Personeelskosten	86.040	87.685	36.665	20.650	48.680	279.720	292.197	280.880
Reis en verblijfskosten	4.353	732	306	172	407	5.970	8.000	5.025
Huisvestingskosten	4.886	4.979	2.082	1.172	2.764	15.883	16.000	15.462
Kantoor en algemeen	15.486	15.782	6.600	3.717	8.762	50.347	39.000	49.507
Kosten raad van toezicht	123	125	52	29	69	398	2.000	950
Afschrijvingskosten	1.527	1.556	651	366	864	4.964	5.000	1.369
Totaal	660.685	244.059	103.442	26.106	61.546	1.095.838	1.417.315	1.145.760

De kosten zijn te onderscheiden in kosten die verband houden met de bestedingen in het kader van de doelstellingen ontwikkelingsprojecten en voorlichting, kosten die verband houden met het verwerven van de baten en kosten van administratie en beheer. De kosten zijn toegerekend op basis van de werkelijke urenbesteding van de medewerkers. Deze verdeelsleutel wordt ook toegepast bij de begrotingen. Kosten die volledig toe te wijzen zijn aan ontwikkelingsprojecten, voorlichting, werving baten of administratie en beheer worden volledig aan dat bedrijfs-onderdeel doorbelast.

Kengetallen en normen

Besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale baten				
	2011-2012		2010-2011	
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	
Interne norm	75,0%	86,2%	84,8%	81,3%

Totaal werd 86,2% van de jaarbaten besteed aan de doelstelling. 68,4% werd direct besteed in het boekjaar en 17,8% werd gereserveerd voor toekomstige projectbestedingen.

Kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van baten eigen fondsenwerving				
	2011-2012		2010-2011	
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	
Interne norm	22,0%	15,2%	17,0%	15,9%

De kosten eigen fondsenwerving zijn lager dan begroot en ruim binnen de interne norm.

Kosten beheer en administratie ten opzichte van totale lasten				
	2011-2012		2010-2011	
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	
Interne norm	7,0%	5,6%	4,3%	4,3%

De kosten administratie en beheer zijn binnen de begroting, maar de totale lasten zijn lager door de lagere projectbestedingen. Hierdoor is de kostenratio hoger dan begroot, maar wel ruim binnen de norm.

Specificatie projectbijdragen 2011-2012

	Werkelijk	Begroot
Zimbabwe Midlands EU	268.846	314.121
Kameroen Far North	1.298	0
Bosnië	20.000	20.000
Roemenië Carlibaba	5.800	5.800
Burkina Faso landbouw	65.000	99.919
Burkina Faso educatie	79.015	79.015
Kenia Maasai	30.000	45.798
Oeganda	78.311	78.311
Nieuwe projecten	0	213.849
Totaal	548.270	856.813

De projectbijdragen zijn 36% lager dan begroot, met name omdat geen nieuw gesubsidieerd project kon worden opgestart. De lagere uitgaven aan enkele lopende projecten zijn het gevolg van de voortgang in de implementatie van deze projecten. De betalingen verlopen conform de planning.

Specificatie kosten publiciteit en communicatie

	2011-2012	2011-2012	2010-2011
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Direct mail	78.269	86.600	78.290
Website	41.044	29.100	10.847
Advertenties	14.753	18.625	16.016
Nieuwsbrieven	20.800	22.500	21.831
Kosten database	12.334	15.000	12.070
Overige kosten communicatie	23.086	26.480	30.558
Totaal	190.286	198.305	169.612

Doorbelasting kosten publiciteit en communicatie

	Werkelijk	Budget	Werkelijk
Voorlichting en bewustmaking	133.200	138.814	118.728
Fondsenwerving	57.086	59.491	50.884
Totaal	190.286	198.305	169.612

De kosten van publiciteit en communicatie zijn gestegen vanwege de ontwikkeling van een nieuwe website met als doel om online voorlichting als fondsenwerving te verbeteren. Omdat minder dan begroot werd uitgegeven aan de overige onderdelen van de communicatiebegroting bleven de totale kosten van publiciteit en communicatie ruim binnen de begroting.

Specificatie kosten eigen organisatie

	2011-2012 Werkelijk	2011-2012 Begroot	2010-2011 Werkelijk
Lonen en salarissen	225.748	243.930	226.986
Sociale lasten	34.891	31.237	34.937
Pensioenlasten	16.069	14.030	15.591
Overige personeelskosten	3.010	3.000	3.366
<i>Totaal personeelskosten</i>	<i>279.718</i>	<i>292.197</i>	<i>280.880</i>
Reis- en verblijfskosten	5.969	8.000	5.025
Huisvestingskosten	15.883	16.000	15.461
Kantoorkosten	19.078	12.000	14.207
Kosten raad van toezicht	399	2.000	949
Algemene kosten	36.235	32.000	36.671
<i>Totaal overige kosten</i>	<i>77.564</i>	<i>70.000</i>	<i>72.313</i>
Totaal kosten	357.282	362.197	353.193

De totale kosten eigen organisatie zijn binnen de begroting (99%). De personeelskosten zijn lager, omdat een geplande personeelsuitbreiding niet werd gerealiseerd. De kantoorkosten zijn hoger door automatiseringskosten en de overige algemene kosten zijn hoger door stijging van de contributies aan brancheverenigingen.

Gemiddeld aantal personeelsleden in FTE

2011-2012 Werkelijk	2011-2012 Begroot	2010-2011 Werkelijk
4,3	4,3	5,0

Na de reorganisatie in vorig boekjaar is het aantal FTE in het boekjaar ongewijzigd. De salarissen zijn gebaseerd op de CAO Welzijn. Er is een collectieve pensioenregeling met een 30% eigen bijdrage van de medewerkers.

Beloning directeur

	2011-2012 Werkelijk	2011-2012 Begroot	2010-2011 Werkelijk
Salaris	53.773	53.531	51.253
Sociale lasten	7.911	6.773	7.156
Pensioenlasten	3.859	3.324	3.040
Totaal	65.543	63.628	61.449

De beloning van de directeur valt binnen de criteria van de Commissie Wijffels. De directeur vervult geen nevenfuncties.

Aan bestuurders en toezichthouders zijn geen bezoldigingen, met inbegrip van pensioentoezeggingen, toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichthouders.

In het boekjaar werd een valutatransactie gedaan om het koersrisico af te dekken van het door de Europese Unie gesubsidieerde project in Zimbabwe. Deze transactie leverde een incidentele bate op van 12.744 Euro, die in de overige baten is opgenomen.

5.7 Begroting 2012-2013

	2012-2013
Baten	
Baten uit eigen fondsenwerving	835.000
Subsidies overheden en anderen	510.000
Kostenbijdrage Heifer International	230.769
Som der baten	1.575.769
Lasten	
<i>Besteed aan doelstellingen</i>	
Ontwikkelingsprojecten	1.065.497
Voorlichting	283.142
<i>Totaal</i>	<i>1.348.639</i>
<i>Werving baten</i>	
Kosten eigen fondsenwerving	120.184
Kosten subsidies	28.481
<i>Totaal</i>	<i>148.665</i>
<i>Kosten administratie en beheer</i>	<i>69.169</i>
Som der lasten	1.566.473
Cofinancieringen	PM

De begroting 2012-2013 maakt deel uit van de strategische planning 2010-2013, maar is geactualiseerd naar aanleiding van de resultaten 2011 en 2012.

De inkomstenbegroting is gebaseerd op een geleidelijke groei van de baten uit eigen fondsenwerving en het binnenhalen van een nieuw subsidiecontract. De kostenbijdrage door Heifer International is contractueel vastgelegd tot 2013.

Bestedingen en kosten zijn gebaseerd op het vastgestelde jaarplan. De omvang van nieuwe projectbestedingen is afhankelijk van de ontwikkeling van de inkomsten.

Cofinanciering bestaat uit projectsteun die rechtstreeks door andere organisaties aan onze projectpartners wordt overgemaakt ter medefinanciering van gezamenlijke projecten. Over de omvang van de cofinancieringen wordt jaarlijks achteraf gerapporteerd.

Bijlage I

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Heifer Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening, van pagina 47 tot en met pagina 62, voor de periode van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012 van Stichting Heifer Nederland te Roosendaal bestaande uit de balans per 30 juni 2012 en de staat van baten en lasten voor de periode van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende instellingen". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen fouten van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet het doel een oordeel uit te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algemene beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Heifer Nederland op 30 juni 2012 en van de baten en lasten voor de periode van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende Instellingen".

Breda, 6 november 2012

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Origineel getekend door J.J.M. Tempelaars RA

Bijlage II

Overzicht Cofinancieringen projecten

	2011-2012	2010-2011
Heifer International USA		
- Zimbabwe EU project	24.592	0
- Project Noord Kameroen	0	267.147
Send a Cow project Oeganda	668	11.926
Send a Cow project Kameroen	57.168	69.568
Brot fur die Welt project Kameroen	0	0
Lokale contributie project Asudec	0	2.580
Totaal	82.428	351.221

In het overzicht cofinancieringen zijn de bijdragen vermeld, die financieringspartners rechtstreeks hebben overgemaakt naar de projectpartners. Voor een toenemend aantal projecten geldt, dat zij alleen kunnen worden uitgevoerd met de steun van meerdere financieringspartners. Voor de financiering van een project sluit de projectpartner dan meerdere overeenkomsten, die naar elkaar verwijzen. Alle financieringspartners ontvangen dezelfde voortgangsrapportages, waarin de bestedingen worden verantwoord en zij tevens kunnen zien hoeveel andere financieringspartners aan het project hebben bijgedragen.

HEIFER
DONEER EEN DIER

Heifer Nederland

Kade 23, 4703 GA Roosendaal

T +31(0)165 - 520 123

E info@heifer.nl

I www.heifer.nl

